

Opas alkoholin maahantuontiyrityksen perustamiseen

Emmi Koskinen

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Restonomi

Opinnäytetyö

2023

Tiivistelmä

Tekijä Emmi Koskinen
Tutkinto Restonomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi Opas alkoholin maahantuontiyrityksen perustamiseen
Sivu- ja liitesivumäärä 34 + 22
<p>Opinnäytetyö on toiminnallinen ja sen tavoitteena on luoda toimeksiantajalle, Dom Mikkelin yrittäjille, sekä tulevaisuudessa myös muille toimijoille opas, jota pystytään hyödyntämään alkoholin maahantuontiyrityksen toiminnan aloittamisessa. Työssä keskitytään ainoastaan Euroopan unionin alueelta tapahtuvaan alkoholin maahantuontiin. Opas on koostettu viranomaisten ohjeistuksien sekä asiantuntijahaastattelun avulla. Koska maahantuontitoiminta on yrityskohtaisesti jokaisella toimijalla erilaista, riippuen maahantuonnin laajuudesta ja mitä tuotteita tuodaan sekä mistä lähtömaasta, opas keskittyy pakollisiin toimiin.</p> <p>Alkoholin maahantuonnilla tarkoitetaan alkoholituotteiden tuomista maahan toisesta maasta. Kun puhutaan Euroopan Unionin jäsenmaiden välisestä kaupasta, käytetään nimitystä sisämarkkinat. Alkoholin maahantuontiyrityksen perustamisessa ja tuonnin aloittamisessa noudatetaan Suomen lainsäädäntöä, viranomaisohjeistuksia sekä Euroopan Unionin säädöksiä, jotka määrittävät toimintaa. Koska aihe on laaja ja siihen liittyy monia eri viranomaisia, on saatavilla oleva tieto hajanaista. Tämän vuoksi aiheeseen haluttiin perehtyä ja koota aiheesta kattava opas, joka keskittyy nimenomaan sisämarkkina-alueelta tehtävään tuontiin.</p> <p>Työn tarkoituksena on kuvata yrityksen perustamista ja alkoholin maahantuonnin aloittamiseen liittyviä toimintoja, kuten lupahakemuksia ja ilmoituksia. Empiirisessä osassa perehdyttiin Suomen viranomaisiin, Euroopan Unionin sisämarkkinoihin, alkoholintuotantoon Euroopassa, yrityksen perustamiseen sekä ymmärrettävän käsikirjan piirteisiin, jotta aiheesta saatiin kattava käsitys, jonka pohjalta opas luotiin.</p> <p>Työssä on hyödynnetty paljon kotimaisia ja kansainvälisiä nettilähteitä ajankohtaisen tiedon saamiseksi sekä painettua kirjallisuutta. Aiheen lainalaisuuden vuoksi lähteitä oli rajallisesti saatavilla totuudenmukaisen tiedon löytämiseen. Kirjallisuuslähteiden lisäksi opasta varten toteutettiin yksi viininmaahantuojan asiantuntijahaastattelu, jonka avulla saatiin syventävää tietoa maahantuojana toimimisesta, mitä ei muista lähteistä kunnolla tai ollenkaan löytynyt. Haastattelun avulla saatiin myös kuva, miten ohjeistukset käytännössä toimivat ja missä tilanteissa tulee huomioida mitään.</p> <p>Opinnäytetyötä voivat hyödyntää toimeksiantajan lisäksi kaikki, jotka ovat kiinnostuneita alkoholin maahantuontitoiminnan aloittamisesta. Opas antaa selkeän kuvan, mitä tulee huomioida ja missä järjestyksessä, kun suunnitellaan Euroopan sisällä tehtävää maahantuontia. Opinnäytetyö toteutettiin lokakuu 2022 – toukokuu 2023 välisenä aikana.</p>
Asiasanat Maahantuonti, sisämarkkinat, alkoholi, jälleenmyynti

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Maahantuonti	3
2.1	EU:n sisämarkkinat ja tulliliitto	3
2.2	Alkoholilaki ja viranomaiset	4
2.2.1	Valvira.....	5
2.2.2	Verohallinto.....	5
2.3	Alkoholijuomien maahantuonti.....	6
2.3.1	Maahantuotujen tuotteiden raportointi.....	6
2.3.2	Alkoholituotteisiin liittyviä säädöksiä ja asetuksia	7
2.4	Jälleenmyyntisopimuksen laatiminen	8
2.4.1	Sopimukseen kirjattavat asiat	8
2.4.2	Sopimuksen rikkominen.....	9
3	Alkoholijuomien valmistus Euroopassa.....	10
3.1	Oluttuotanto Euroopassa.....	10
3.2	Viinintuotanto Euroopassa.....	11
3.3	Alkoholijuomien valmistuksen vaikutus ympäristöön.....	12
3.4	Alkoholijuomien pakkausten ja kuljetuksen vaikutus ympäristöön.....	13
4	Yrityksen perustaminen	15
4.1	Liiketoimintasuunnitelma	15
4.2	Osakeyhtiö	16
4.3	Ilmoitukset.....	17
4.3.1	Anniskelulupa ja vähittäismyyntilupa	18
4.3.2	Tukkumyyntiluvat	18
5	Ymmärrettävä käsikirja	20
5.1	Ymmärrettävän käsikirjan kirjoitustapa	20
5.2	Visuaalinen ilme tiedon tukena	20
6	Prosessin kuvaus	22
6.1	Lähtötilanne ja suunnittelu	22
6.2	Tiedon kerääminen.....	23
6.3	Oppaan toteutus.....	24
7	Pohdinta	26
7.1	Oppaan hyödynnettävyys ja kehityskohteet.....	26
7.2	Oma oppiminen.....	26
7.3	Johtopäätökset.....	27
	Lähteet.....	29

Liitteet	35
Liite 1. Alkoholin maahantuontiyrityksen perustamisopas	35
Liite 2. Haastattelukysymykset	54
Liite 3. Liiketoimintasuunnitelman malli.....	55

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan yrityksen perustamista, alkoholin maahantuonnin aloittamista ja näihin liittyvää lainsäädäntöä sekä toiminnan harjoittajan velvollisuuksia. Opinnäytetyö on toiminnallinen ja sen tuloksena syntyvä produkti on opas alkoholin maahantuontiyrityksen perustamiseen. Oppaan tarkoituksena on antaa tarvittava tieto sitä käyttävälle toimijalle pakollisista toimenpiteistä, mitä maahantuonnissa täytyy huomioida. Opinnäytetyössä keskitytään Euroopan unionin alueelta tapahtuvaan alkoholijuomien tuontiin. Alkoholilain (2017/1102) luvun 3§ mukaan alkoholijuomalla tarkoitetaan yli 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäviä juomia. Työssäni käsitellään ainoastaan mietojen alkoholijuomien maahantuontia ja lyhyesti niiden valmistusta.

Opinnäytetyö koostuu luvuista, joissa käsitellään alkoholin maahantuontiin liittyviä Suomen organisaatioita, alkoholin tuotantoa Euroopassa ja sen ympäristövaikutuksia, yrityksen perustamista ja hyvän käsikirjan piirteitä. Yrityksen perustamista tarkastelen ainoastaan osakeyhtiön perustamisen kannalta, sillä havainnointini mukaan, osakeyhtiö on suosituin yhtiömuoto, kun puhutaan maahantuontiyrityksen perustamisesta. Alkoholin tuotantoa Euroopassa käsittelen tiivistetysti, sillä opinnäytetyössä halutaan antaa aiheesta yleiskuva, eikä tutkia yksittäisten maiden tarkkaa tuotantoa. Kaikki edellä mainitut kokonaisuudet ovat kokonaiskuvan luomisen kannalta tärkeitä, kun puhutaan vastuullisesta alkoholin maahantuonnista Euroopan alueelta ja oppaan kokoamisesta aiheesta. Opinnäytetyössä tutkitaan sekä Suomen lainsäädäntöä että Euroopan unionin asettamia säädöksiä.

Opinnäytetyön päätavoitteena on luoda informatiivinen opas, joka ohjaa lukijaansa perustamaan yrityksen ja aloittamaan alkoholin maahantuontitoimintaa. Sen tarkoituksena on kerätä kaikki hajainen tieto yhteen. Tavoitteina on lisäksi selvittää, miten eri organisaatiot liittyvät maahantuontiin ja mitkä osa-alueet kuuluvat Suomen eri viranomaisten vastuulle. Työssäni selvitetään myös mietojen alkoholijuomien tuotannon ja kuljetuksen vaikutusta ympäristöön, jotta maahantuontia voitaisiin harjoittaa ympäristöystävällisemmin. Oppaaseen kootaan loogiseen järjestykseen toiminnot, jotka tulee huomioida alkoholin maahantuontiyrityksen perustamisessa, verkostoitumisessa sekä tuotteiden myynnissä.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Dom Mikkeli, joka on erilaisista kokonaisuuksista koostuva ravintola-alan yritys. Yrityksen tarjonta koostuu erilaisista alkoholijuomista, jonka lisäksi he tarjoavat savolaisnapolilaisia pizzoja. Opinnäytetyön tarkoituksena on auttaa yrittäjiä kartoittamaan maahantuonnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia, jotta omaa maahantuontia voitaisiin mahdollisesti ulkomaisten tuotteiden osalta alkaa harjoittamaan. Tällä hetkellä yrityksen juomatarjonta ostetaan monilta eri toimijoilta, kuten Suomessa toimivilta panimoilta, eri maahantuojien kautta ja tukkuliikkeestä raaka-aineiden oston yhteydessä.

Tutkittuani aiempaa tietoa vastaavista oppaista ja onko sellaisia toteutettu aiemmin, vastaan ei tullut montaakaan opasta. Löysin muutaman vastaavanlaisen opinnäytetyön, mutta ne keskittyivät enemmän yhdestä lähtömaasta tehtävään maahantuontiin ja enemmänkin Euroopan ulkopuolisista maista. Tämän vuoksi mielestäni on mielenkiintoista lähteä tutkimaan juuri Euroopan alueelta tapahtuvan maahantuonnin vaatimuksia.

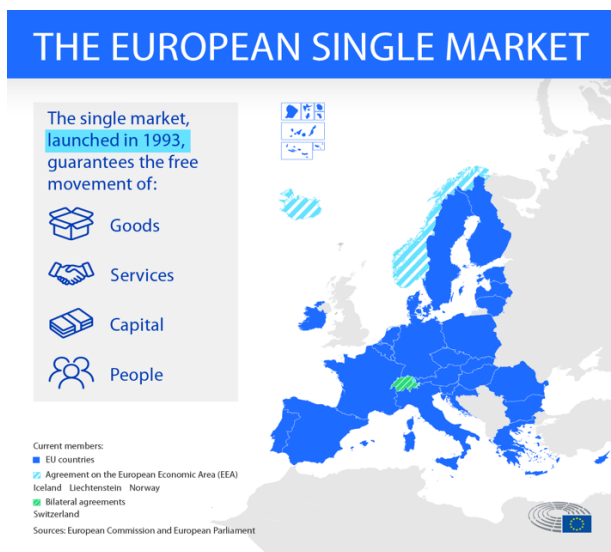
Kiinnostukseni aiheeseen lähti maahantuonnin monimuotoisuudesta ja halusta selvittää, mitä kaikkea maahantuontiyrityksen perustamiseen kuuluu. Opintojen aikana yrittäjyyteen liittyvät kurssit ovat olleet itselleni mielenkiintoisia, joten tämä lisäsi aiheen kiinnostavuutta entisestään. Lisäksi mielestäni on kiehtovaa, miten omalla alkoholijuomien maahantuonnilla voidaan kehittää yrityksen tarjontaa ja suosia pienempiä alkoholijuomien valmistajia enemmän. Näiden tuotteet voivat olla erilaisia ja uudella tavalla valmistettuja, verrattuna isoihin, perinteisiin alkoholijuomien tuottajiin.

2 Maahantuonti

Tässä luvussa käsittelen Euroopan unionin sisämarkkinoita, mitkä maat siihen kuuluvat ja miten maahantuonti toimii siihen kuuluvien maiden välillä. Tutkin lisäksi alkoholijuomien maahantuontiin liittyviä organisaatioita ja heidän roolejaan eri vaiheissa. Luvussa esitetään keskeisimpiä lakeja ja velvoitteita, mitä yrityksen tulee noudattaa aloittaessaan maahantuontia. Lähteiden määrää tähän lukuun rajaa aiheen lainsäädäntö ja siksi käytänkin pääsääntöisesti viranomaisten nettisivuja lähteiksi, jotta pystyn käyttämään mahdollisimman ajankohtaista tietoa. Käsittelen myös jälleenmyyntisopimusta ja mitä sopimuksen tulisi sisältää. Maahantuonnista puhutaan, kun palveluita tai tuotteita tuodaan maahan toisesta maasta. Maahantuontia organisoivaa tahoa, yritystä tai yksityishenkilöä, kutsutaan maahantuojaksi.

2.1 EU:n sisämarkkinat ja tulliliitto

Euroopan unioni eli EU on poliittinen ja taloudellinen liitto, johon kuuluu 27 Euroopan maata. Se on perustettu vuonna 1958. Euroopan Unionin jäsenmaiden välillä käytyä kauppaa kutsutaan sisämarkkinoiksi (joissakin tapauksissa yhtenäismarkkinoiksi). Tämä tarkoittaa sitä, että ihmiset, palvelut, tavarat ja pääomat voivat liikkua EU:n alueella lähes yhtä vapaasti kuin yhdessä maassa. (Euroopan komissio 2022.) Sisämarkkinat sisältävät kaikki Euroopan unioniin kuuluvat maat, mutta tämän lisäksi ne kattavat myös Islannin, Norjan ja Liechtensteinin. Nämä maat ovat allekirjoittaneet Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen, ETA-sopimuksen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023, 6.) Alla oleva kuva (kuva 1) on Euroopan parlamentin nettisivuilta ja havainnollistaa sisämarkkinoihin kuuluvat maat. Kirkkaan sinisellä merkityt maat kuuluvat Euroopan unioniin ja vaaleansinisellä viivoitetut maat ovat ETA-sopimuksen allekirjoittaneita maita.

Kuva 1. Kartta EU:n sisämarkkinoiden jäsenmaista (European parliament 2023)

Sisämarkkinoiden tarkoituksena on helpottaa eri maiden välillä käytävää kauppaa, mutta sen tarkoituksena on myös edistää Euroopan kestävästä kehitystä. Sen nykyisenä perustana pidetään tasapainoista talouskasvua ja hintavakautta, korkeatasoista ympäristönsuojelua ja ympäristön laadun parantamista sekä kilpailukykyisen sosiaalisen markkinatalouden edistämistä. (Raitio 2013, 342.)

Suomen tulli toimii yhteistyössä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten sekä toimialojen kanssa ja se on valtiovarainministeriön tulosohjaama virasto. Tullin tehtäviin kuuluu tulliselvitys- ja verotus, ulkomaankaupan tilastointi sekä ulkomaanliikenteen valvonta. (Tulli 2023.)

Suomen tulli kuuluu Euroopan unionin tullijärjestelmään, mikä on perustettu helpottamaan EU-maiden välistä kaupankäyntiä. Tulliliitto tarkoittaa sitä, että kaikki EU-maiden tulliviranomaiset noudattavat samoja toimintatapoja eivätkä vaadi tulleja jäsenmaiden välillä. Tavarantoimittajien ei näin ollen tarvitse maksaa tullausmaksuja, kun tuotteet liikkuvat EU-maiden sisällä. (Euroopan unioni 2020.) EU:n ulkopuolelta kolmansista maista tuodut tavarat ovat vapaasti liikuteltavissa jäsenmaiden välillä sen jälkeen, kun ne on ensi kerran tuotu EU:n alueelle ja näistä on hoidettu lainsäädännön mukaan tullausmaksut (Raitio 2013, 375).

2.2 Alkoholilaki ja viranomaiset

Alkoholilainsäädännöllä pyritään Suomessa edistämään kuluttajien vastuullista alkoholinkäyttöä ja turvaamaan alkoholijuomien sisältö huolehtimalla oikeanlaisista etikettereistä ja tarkasta valvonnasta.

Alkoholilain tarkoituksena on ehkäistä yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja rajoittamalla ja valvomalla alkoholipitoisiin juomiin liittyvää elinkeinotoimintaa ja kulutusta (Alkoholilaki 28.12.2017/1102 1§). Alkoholilakia sovelletaan alkoholipitoisten aineiden maahantuontiin ja maastavientiin, valmistukseen, myyntiin, kuljetukseen, käyttöön, markkinointiin ja hallussapitoon (Alkoholilaki 28.12.2017/1102 2§.)

Alkoholilain (1102/2017) luvun 30§ mukaan kulutukseen luovuttamansa alkoholijuoman laadusta sekä tuotteen ja sen päällymerkintöjen määräysten mukaisuudesta vastaavat alkoholijuoman maahantuoja sekä sen valmistaja. Alkoholilaissa (1102/2017) luvussa 13§ määritellään, että maahantuoja täytyy olla täysi-ikäinen ja hänen täytyy olla varallisuuden puolesta kykeneväinen täyttämään lakisäättävät velvollisuudet ja huolehtimaan toiminnasta.

2.2.1 Valvira

Valvira on keskusvirasto, jota hallinnoi sosiaali- ja terveysministeriö. Sen tehtäviin kuuluu valvoa alkoholielinkeinon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan asianmukaisuutta. Valvira myöntää elinkeinon harjoittamiseen liittyvät alkoholin valmistus-, tukkumyynti-, maahantuonti- ja käyttöluvut. (Valvira 2022a.)

Valviran tehtävä on ohjata ja valvoa sekä alkoholijuomien valmistajien että maahantuojien toimintaa, kuten oma- ja ensivalvontaa sekä vastata tuotevalvonnasta alkoholin suhteen. Sen tehtäviin kuuluu olennaisesti myös valvoa Alko Oy:n, eli valtion alkoholiyhtiön toimintaa ja Alkon tasavertaista kohtelua alkoholituotteiden tuottajia kohtaan. Viranomaisten toiminta perustuu alkoholilakiin, jonka pohjalta sillä on alkoholiyasioiden valvontaan, lupahallintoon ja ohjeistukseen liittyviä velvollisuuksia. (Valvira 2023.) Alla olevassa kuvassa olen esittänyt keskeisimmät Valviran eri tehtävät alkoholin maahantuonnin vaiheissa kokonaiskuvan hahmottamiseksi (kuva 2).

Kuva 2. Valviran tehtävät alkoholijuomien maahantuonnissa

2.2.2 Verohallinto

Suomessa verojen maksamista valvoo verohallinto, jonka tehtävänä on huolehtia oikeanlaisen verotuksen toteutumisesta sekä yritysten että yksityishenkilöiden kohdalla. Organisaatio toimii valtionvarainministeriön alaisuudessa. (Vero 2020.)

Kun alkoholijuomia tuodaan maahan, on niistä maksettava valmisteveroa (Valvira 2018c). Valmisteverot kohdistuvat tiettyjen tuotteiden käyttöön ja kulutukseen ja ne ovat välillisiä veroja. Valmisteveroja kannetaan sekä maahan tuotavista tuotteista että maassa valmistetuista tuotteista ja ne voivat olla joko kansallisia tai direktiivillä yhdenmukaistettuja. Jos valmistevero on yhdenmukaistettu, tuotteille on asetettu minimiverotaso ja ne ovat valmisteverollisia jokaisessa EU:n jäsenmaassa. Yhdenmukaistettuihin valmisteveroihin kuuluu alkoholivero. (Vero 2020.)

Mikäli maahantuotavasta tuotteesta ei ole suoritettu Suomessa valmisteveroa, maahantuontia pidetään laittomana. Mikäli juoma saatetaan markkinoille tai maahantuonti-ilmoituksen tekemistä laiminlyödään, voi tämä johtaa anniskelu- tai vähittäismyyntiluvan peruuttamiseen. (Valvira 2018c.)

2.3 Alkoholijuomien maahantuonti

Alkoholijuomalla tarkoitetaan juotavaksi tarkoitettua alkoholipitoista ainetta, kuitenkin enintään 80 tilavuusprosenttia etanolia sisältävää ainetta. Alkoholijuomat on jaoteltu niiden alkoholipitoisuuden mukaan. Miedoissa alkoholijuomissa on enintään 22 % alkoholia, tähän luokkaan kuuluvat siiderit, oluet, lonkerot ja viinit. Väkevien alkoholijuomien alkoholipitoisuus on yli 22 % ja tähän luokkaan kuuluvat esimerkiksi konjakit ja viskit. (Alko 2023a.) Opinnäytetyössä tarkastellaan maahantuontiprosessia mietojen alkoholijuomien kannalta.

Anniskelu- tai vähittäismyyntiluvan saanut yrittäjä voi tuoda maahan anniskelua tai vähittäismyyntiä varten sellaisia alkoholijuomia, joita hänellä on oikeus yrityksessään myydä tai anniskella. Luvanhaltijan tulee tehdä ilmoitus maahantuojana toimimisesta Valviraan ennen maahantuontitoiminnan aloittamista ja saatava vahvistus maahantuonti-ilmoituksen vastaanottamisesta, ennen maahantuonnin aloittamista. Maahantuonti kaupallisessa tarkoituksessa jaetaan kahteen ryhmään, tuonti omaan käyttöön ja tuonti tukkumyyntiä varten. Alkoholijuomien tuonti omaan käyttöön tarkoittaa kaupallisessa tuonnissa tuontia anniskelua varten. (Valvira 2020b.)

Maahantuojan vastuulla on, että tuoduissa alkoholeissa pakkausmerkinnät ovat alkoholi- ja elintarvikelainsäädännön mukaisia ja tuotteet ovat kuluttajille turvallisia. Ennen alkoholien myynnin aloittamista, maahantuojan täytyy tehdä tuoteilmoitus tuomistaan tuotteista. (Valvira 2020a.)

2.3.1 Maahantuotujen tuotteiden raportointi

Anniskelu- ja vähittäismyyntiluvan haltija, joka maahantuo alkoholijuomia, on velvollinen raportoimaan maahantuodut litramäärät ja tekemään tuotteista tuoteilmoitukset Valviraan. Toimija tekee tuoteilmoitukset sähköisesti järjestelmään, johon pyydetään tunnukset osoitteesta alkoholi@valvira.fi. Anniskelu tai vähittäismyynti voidaan aloittaa vasta, kun tuoteilmoitukset on tehty rekisteriin. (Valvira 2018a.)

Alkoholiluvan haltija vastaa siitä, että hänellä on edellytykset alkoholijuomien tuontiin ja näiden jälleenmyyntiin. Valviran tehtäviin kuuluu valvoa ja ohjata tämän vastuun toteutumista sekä alkoholilain että elintarvikelain perusteella. Valvonnassa käytetään valvontatarkastuksia, näytteidenottoa, markkinavalvontaa ja asiakirja- sekä rekisterivalvontaa. Yrityksen omavalvonnalla on suuri merkitys alkoholijuomien valvonnassa ja omavalvontasuunnitelmassa tulee kuvata, kuinka juomien tuoteturvallisuus taataan. (Valvira 2020a.) Omavalvontasuunnitelmalla varmistetaan, että toimipaikka noudattaa alkoholiin myyntiä koskevaa lainsäädäntöä. Siinä kuvataan yrityksen alkoholinmyyntiin liittyvät riskit ja kuinka niitä hallitaan ja miten toimipaikka aikoo valvoa lainsäädännön toteutumista. (Aluehallintovirasto 2023c.)

Alkoholijuomien valvonnassa käytetään apuna sekä luparekisteriä että tuoterekisteriä. Luparekisteri on rekisteri luvanhaltijoista ja se sisältää kaikki Suomessa toimivat luvanhaltijat eli alkoholijuomien valmistajat, tukkumyyjät sekä maahantuojat. Tuoterekisterissä on rekisteröitynä kaikki Suomessa myytävät alkoholijuomat. Valviralla on oikeus saada luvanhaltijalta toiminnan riskien ja valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot ja ilmoitukset koskien myyntiä ja muuta toimintaa. (Valvira 2020a.)

2.3.2 Alkoholituotteisiin liittyviä säädöksiä ja asetuksia

Alkoholijuomien etiketeissä täytyy esiintyä pakollisia tietoja tuotteesta, jotka on määrätty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa 1169/2011. Pakollinen tieto on esimerkiksi tuotteen nimi. Näiden tietojen lisäksi valmistaja voi lisätä muitakin tietoja etikettiin tuotteesta, mutta hän ei saa johdattaa kuluttajaa harhaan ja etiketin on oltava totuudenmukainen. Alkoholijuoman pakkaus voi olla esimerkiksi pullo, hanapakkaus tai tölkki. Viinien pakkausmerkinnät on jaettu pakollisiin ja vapaaehtoisin merkintöihin. Pakolliset merkinnät on määrätty viinin perusasetuksen 1308/2013 mukaan. (Valvira 2022b.)

Alkoholijuomien varastoinnissa ja varaston vaatimuksissa noudatetaan elintarvikelakia (297/2021), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta elintarvikehygieniasta (852/2004) ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta elintarvikehygieniasta (318/2021). Myös alkoholilaki ja valmisteverotuslaki (182/2010) vaikuttavat alkoholijuomien varastoinnin vaatimuksiin. Tilojen tulee olla rakennusvalvonnan ja pelastustoimen hyväksymiä ja niissä tulee ottaa huomioon esimerkiksi paloturvallisuus. (Valvira 2022a.)

Luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien valvonnasta on säädetty luonnonmukaisen tuotannon laissa (1330/2021) ja tämän perusteella annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (7/2022). Näiden mukaan on myös annettu ohjeistus omavalvonnan vaatimuksista ja

viranomaisten työnjaosta. Luomulainsäädäntö säätelee säännösten rikkomisen seuraamuksista. (Valvira 2022d.)

2.4 Jälleenmyyntisopimuksen laatiminen

Jälleenmyyntisopimus laaditaan tuotteen valmistajan ja sen ostajan välille, mikäli tuotetta ei myydä suoraan kuluttajalle. Sopimukseen kirjataan esimerkiksi logistiikkajärjestelyt ja hintatiedot, jotta osapuolten välinen yhteistyö sujuu ilman väärinkäsityksiä. Valmistajan päätävältä tuotteen jälleenmyyntiin päättyy myyntihetkellä, joten sopimukseen voidaan kirjata ehtoja, jotka turvaavat esimerkiksi valmistajan tavaramerkin mainetta tai tuotteen laadukkuutta jatkomyynnissä. Jälleenmyyntisopimuksesta voidaan käyttää myös nimitystä maahantuontisopimus, kun se solmitaan eri maissa toimivien tahojen välillä. Sopimukselle ei ole asetettu muotovaatimuksia, joten sopimusehdoista voidaan sopia joko kirjallisesti tai suullisesti. (Lencioni & Rautpalo 2016, 13.)

2.4.1 Sopimukseen kirjattavat asiat

Sopimus voi yksinkertaisuudessaan muodostua toisen osapuolen tekemästä tarjouksesta, jonka toinen osapuoli hyväksyy (Lencioni & Rautpalo 2016, 26). Tarjous on myyjän ostamalle laatima virallinen asiakirja, jossa eritellään tuotteiden hinnat sekä kaupan ehdot mahdollisimman yksityiskohtaisesti (Logistiikan maailma 2023). Tämä ei kuitenkaan ole yleisin käytäntö eri maissa toimivien toimijoiden välillä, vaan osapuolet käyvät sopimusneuvotteluja useaan kertaan, kunnes molemmat osapuolet ovat tyytyväisiä sopimukseen. Mikäli yhteisymmärrystä ei saavuteta, sopimusta ei synny. (Lencioni & Rautpalo 2016, 26–29.)

Lencionin & Rautpalon (2016, 45–54) mukaan Sopimusta tehdessä osapuolet sopivat ja kirjaavat ylös tuotteiden laatuvaatimukset ja niiden hinnoittelun. Koska maahantuontisopimukset kestävät normaalisti pidempään, kuin vain yhden tai kaksi ostokertaa, voidaan siihen kirjata, kuinka kauan hinnat ovat voimassa, voidaanko niitä muuttaa kesken sopimuskauden ja minkä suuruisia korotuksia niihin voidaan tehdä. International Chamber of Commersen (2013, 11) mukaan kansainvälisessä kaupassa tulee ottaa huomioon, että maksuliikenne voi olla erilaista, kuin kotimaankaupassa ja tämän vuoksi maksutapa ja aika on hyvä kirjata tarkasti ylös.

Jälleenmyynti sopimukseen kirjataan toimitusehdot, eli miten tuotteet toimitetaan ja milloin ne luovutetaan ostajalle. Lisäksi on tärkeää sopia, kuinka kauan toimitukseen varataan aikaan. Tarkat toimitusajat helpottavat sekä myyjän että ostajan aikataulutusta. (International Chamber of Commersen 2013, 10.) Lencioni & Rautpalo (2016, 45–54) esittävät, että sopimukseen suositellaan kirjattavaksi ehdot mitkä tuotteet ja miten suuri määrä myytäviä tuotteita sopimukseen kuuluu. Tällä turvataan jälleenmyyjälle tuotteiden saatavuus. Toisaalta ostajan täytyy huomioida, pystyykö hän myymään eteenpäin kaikki ostamansa tuotteet. Maahantuojan osalta sopimukseen voidaan

sisältää ehto, jossa vaaditaan maahantuoja vastamaan kaikkien lupien oikeanaikaisesta hakemisesta ja näiden lupien viranomaismaksusta.

EU:n alueella on voimassa kilpailulainsäädäntö, joka estää kilpailunrajoituksista kirjattavat kohdat sisäkaupan kauppasopimuksissa. Kilpailunrajoituksia ovat jälleenmyyjän kilpailukiello myydä muiden valmistajien tuotteita, oikeus myydä tuotteita vain ennalta määrätyle asiakasryhmälle tai alueelle, yksinmyynti tai -ostovelvoitteet tai vähittäismyyntihintojen määrittely. Kilpailulain rikkomukseksi luetaan jopa edellä mainittujen ehtojen ääneen sanominen sopimusneuvotteluissa. (Lencioni & Rautpalo 2016, 95.)

2.4.2 Sopimuksen rikkominen

Mikäli osapuolten välillä tapahtuu sopimusrikkomuksia, on sopimusta rikkova osapuoli velvollinen korvaamaan toiselle yhdessä sopimukseen kirjatun mukaisesti korvauksia. Osapuolet voivat hakea apua sovitteluun viranomaisilta, jos tilanne ei ratkea muuten. Maahantuojan kohtaamia rikkomuksia voivat olla logistiikkaan liittyvät ongelmat, eli toimituksen myöhästyminen sovitusta tai tavaran laadun poikkeaminen sovitusta. (Sandvik & Sisula-Tulokas 2013, 119.) Railaksen (2020, 434) mukaan myyjä voi kuitenkin vapautua vastuusta ylivoimaisen esteen vuoksi tapahtuneesta sopimusrikkomuksesta. Tällaisiksi esteiksi luetaan esimerkiksi myyjän toiminnasta riippumaton este, kuten kuljetuksessa ilmenevät ongelmat, vaikka tuote on saatettu matkaan ajallaan.

Maahantuojalla on oikeus vaatia ostamansa tuotteen uudelleenlähettämistä, mikäli tuote on viallinen tai lähetyksestä puuttuu osa sovitusta tuotteista. Ostaja tekee reklamaation (ilmoituksen virheellisistä tuotteista) myyjälle mahdollisimman nopeasti virheen tultua esiin ja esittää samalla vaatimuksensa uusista tuotteista. Hänellä on oikeus asettaa lisäaika toimitukselle, eli missä ajassa uusi toimitus on tehtävä. Ostaja voi uudelleenlähettämisen sijaan myös vaatia vahingonkorvausta tai hinnanalennusta. (Sandvik & Sisula-Tulokas 2013, 124–130.) Vahingonkorvauksessa voidaan ottaa huomioon rikkomuksen ennalta-arvattavuus, eli olisiko rike voitu välttää paremmalla huolellisuudella (Railas 2020, 432).

Rikkomuksen ollessa suuri tai sen tapahtuessa toistuvasti, voi ostaja vaatia sopimuksen purkamista, jonka lisäksi hänellä on oikeus vaatia korvauksia. Hänen on osoitettava, että sopimusrikkomus on aiheuttanut hänelle taloudellista haittaa. Tilanteessa huomioidaan myös, onko rikkomus tehty tahallisesti vai onko esimerkiksi tuotteiden toimittaminen viivästynyt valmistajasta riippumattomasta syystä. (Sandvik & Sisula-Tulokas 2013, 131–133.)

3 Alkoholijuomien valmistus Euroopassa

Tässä luvussa käsittelen tiivistetysti olut- ja viinituotantoa Euroopassa ja eri maiden tuotantovolyyminä. Tarkastelen vain Euroopan alkoholituotantoa, sillä opinnäytetyössä keskitytään ainoastaan Euroopan alueelta tehtävään maahantuontiin. Käsittelen myös alkoholijuomien valmistuksen eri vaiheiden vaikutusta ympäristöön ja miten eri vaiheissa voidaan vähentää ilmastopäästöjä, jotta tuotanto ja tämän jälkeinen maahantuonti olisi ympäristöystävällisempää.

3.1 Oluttuotanto Euroopassa

Vuonna 2019 Euroopan Unioni alueella oli hieman yli 11 000 aktiivista panimoa. Panimot tuottivat hieman yli 40 miljardia litraa olutta myyntiin. (The brewers of Europe 2022, 5.) Yrityksiä, jotka valmistavat oluita ja oluen valmistuspaikkoja kutsutaan panimoiksi (Panimo- ja virvoitusteollisuusliitto 2023). Vuoden 2019 jälkeen panimoiden määrä on laskenut maailmanlaajuisten kriisien sekä Englannin EU:sta eroamisen vuoksi. Vuonna 2021 panimoiden määrä EU:n alueella oli 9 465, vuonna 2022 panimoiden toiminta alkoi elpyä ja uusien panimoiden perustaminen alkoi olla jälleen kannattavaa. (The brewers of Europe 2022, 5.)

Euroopan unionin suurin oluttuottaja on Saksa, jonka oluttuotanto litroissa on yli kaksinkertainen seuraaviksi suurimpiin maihin Puolaan ja Espanjaan. Saksassa olutta tuotettiin vuonna 2021 8,54 miljoonaa litraa, kun Suomen tuotanto oli vuonna 2021 0,37 miljoonaa litraa. Toiseksi suurimpien tuottajamaiden Puolan ja Espanjan tuotantomäärät olivat noin 3,8 miljoonaa litraa. (The brewers of Europe 2022, 6.) Sisämarkkinat ovat merkittävä tulon lähde EU:n alueella oleville panimoille. Sisäkaupan kautta Suomeen tuodaan olutta vuosittain 30–37 tuhatta litraa. Alle olevaan taulukkoon (taulukko 1) olen koonnut The Brewers of Europe -järjestön nettisivuilta vuosilta 2016-2021 Suomeen sisäkaupassa tuodut olutmäärät litroittain.

Taulukko 1. Sisäkaupassa Suomeen tuodut olutmäärät (The brewers of Europe 2023)

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Litramäärä	36 900	35 200	32 700	34 800	37 400	32 300

Seuraavassa taulukossa (taulukko 2) esitetään Suomessa valmistettujen oluiden myyntimäärät litroittain vertailun vuoksi sisäkaupassa tuotuihin määriin. Taulukossa esitetään vain Panimoliittoon kuuluvien valmistajien myyntimäärät, eli Olvin, Hartwallin, Momentin Groupin, Sinebrychoffin ja Saimaa Brewing Companyn.

Taulukko 2. Suomessa valmistettujen oluiden myynti vuosittain (Panimoliitto 2023)

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Litramäärä	382,9 milj.	380,3 milj.	370,5 milj.	359,9 milj.	357,1 milj.	374,2 milj.

Euroopan oluttuotannon kestävä kehityksen tueksi The brewers of Europe -järjestö tekee jatkuvaa kehitystä, jotta tuotannosta syntyvät päästöt voitaisiin minimoida. He keskittyvät tuotannon jatkaiseen osa-alueeseen viljelystä kuljetukseen ja he ovat sitoutuneet EU:n ilmastotavoitteisiin. Järjestö toimii yhteistyössä eri maiden panimoliittojen kanssa ja Suomen Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto kuuluu myös järjestöön. (The brewers of Europe 2023.)

3.2 Viinintuotanto Euroopassa

Vuosina 2016–2020 Euroopan unionin alueella tuotettiin 16,5 miljardia litraa viiniä. EU:n osuus koko maailman viinintuotannosta oli 64 % sekä viininviljelyalueista 45 %. (Euroopan komissio 2023.) Maailmanlaajuisesti suurimmat viinintuottajat ovat Ranska ja Italia ja molemmat tuottavat 4,5 miljardia litraa viiniä vuodessa. Kolmanneksi suurin viinintuottaja on Espanja, jonka vuosittainen viinintuotto on 3,0 miljardia litraa vuodessa. Viinintuotanto keskittyy 30. ja 50. leveyspiirin välille ilmastollisista syistä, mutta ilmastomuutoksen vuoksi viininviljelyalueet alkavat levittäytyä näiden leveyspiirien ulkopuolelle. (Alko 2023e.)

Suurimpien viinintuottajien rinnalle on noussut pienempiä viinimaita, joiden suosio kasvaa nykykulttuurien keskuudessa. Esimerkiksi Unkarissa ja Bulgariassa tuotetut viinit ovat tällä hetkellä trendikkäitä koko maailmassa, myös Suomessa. Luxemburg on erikoistunut kuohuviinien tuotantoon ja on Saksan lisäksi arvostettu Riesling-lajikkeen tuottaja. (Alko 2023b.) Itävalta on vähemmän tunnettu viinintuottaja, mutta sen suosio on alkanut kasvaa. Lähes koko Itävallan alueella viljellään viiniä ja maa panostaa paljon ympäristöystävälliseen viljelyyn. (Alko 2022a.) Austrian Winesin (s.a.) mukaan Itävallan keskeinen sijainti ja ilmasto, jossa päivät ovat lämpimiä ja yöt viileämpiä, antavat mahdollisuudet viljellä viinejä, joiden maku on kuluttajille tuntemattomampi. Pienet ja kuluttajille vielä tuntemattomat viinimaat kasvattavat suosiotaan, sillä nämä maat kehittävät uusia tapoja tuottaa viiniä ja luovat uusia trendejä. (Alko 2022a).

Ilmastomuutos vaikuttaa viininviljelyyn merkittävästi. Lämpötilan vaihtelut vaikuttavat rypäleiden makuun ja niiden keräämisajankohtaan, joka lämpötilan nousun vaikutuksesta tapahtuu aiemmin, mitä on tarkoitus. Kun rypäleet joudutaan keräämään aikaisemmin, niiden aromit jäävät kehittymättömämmäksi. (Losh 25.1.2023.) Tämän vuoksi perinteisiä lajikkeita joudutaan korvaamaan uusilla lajikkeilla ja perinteinen viinintuotanto on uhattuna. Lämpötilan nouseminen aiheuttaa tuholaisien

lisääntymistä viinipelloilla, joka lisää torjunta-aineiden käyttöä viljelyssä, mikä ei tue ympäristöystävällistä viljelyä. (Alko 2023d.)

3.3 Alkoholijuomien valmistuksen vaikutus ympäristöön

Maailman johtava viinituottaja on Euroopan unioni ja se tekeekin paljon työtä viinintuotannon lisäämiseksi ympäristöä kunnioittavalla tavalla. Tällä hetkellä EU-maat, jossa on viinintuotantoa, voivat tukea tiedotusta vastuullisesta kulutuksesta ja EU:n laatujärjestelmistä, jotka on suunnattu kuluttajille. Lisäksi tukea voidaan myöntää viinitilojen rakenneuudistuksille, uusille lajikkeille tai viinitarhojen uudelleen istutuksille terveyteen tai kasvinterveyteen liittyvistä syistä. Myös yritysten investointeihin ja innovointiin uusien tuotantomenetelmien, tekniikoiden ja tuotteiden kehittämiseksi voidaan myöntää tukea. (Euroopan komissio 2023.)

Alkoholijuomien eri valmistusvaiheet ja niihin liittyvät prosessit kuormittavat ympäristöä ja kuluttavat paljon energiaa. Viinien tuotannossa energiaa kuluu viljelyssä laitteiden polttoaineisiin ja viinien valmistuksessa esimerkiksi valaistukseen ja valmistustankkien jäähdytykseen. Oluttuotannossa kuluu energiaa myös viljelyyn ja valmistukseen. (Alko 2023b.)

Maahantuontia ajatellen, yrittäjillä on mahdollisuus vaikuttaa tuotujen juomien ympäristövaikutuksiin ostamalla luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita, sillä alkoholijuomien valmistuksessa olennainen osa on luonnosta saatavat raaka-aineet ja ilman näitä, ei alkoholijuomateollisuus pysty pyörimään (Alko 2023c).

Luonnonmukaisessa tuotannossa viljelyssä ei käytetä haitallisia tai synteettisesti tuotettuja lannoitteita ja torjunta-aineita. Luomuviljelyllä pyritään parantamaan maaperän ravinteikkuutta ja tätä kautta parantamaan ympäristön hyvinvointia. (Sjöland, Vernerback, Sundqvist & Hägglund 2021, 9.) Luonnonmukaiseen tuotantoon kuuluu myrkyttömän viljelyn lisäksi koko tuotannon ajan huomioidut ympäristöystävälliset toiminnot ja esimerkiksi luomuviinien tuotannossa on määrätty pienimmät sulfittimäärät, jota juoma saa sisältää (IFoam Europe Group 2018, 6).

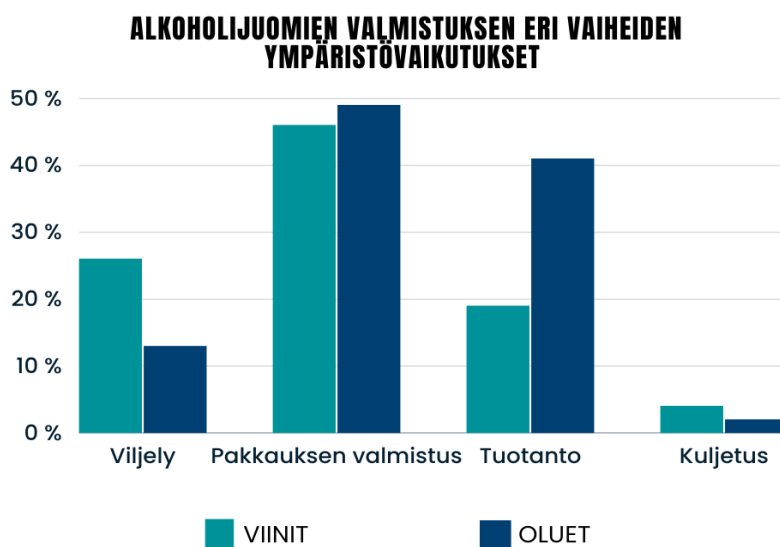
EU:n alueella noudatetaan luomulainsäädäntöä, jota sovelletaan luomutuotteiden tuotantoon, jakeluun ja markkinointiin EU:n alueella. Luomuasetuksen (EU) 2018/848 avulla pyritään varmistamaan, että kaikki EU:ssa tuotetut luomutuotteet vastaavat säädöksiä riippumatta tuotantomaista ja kuluttajat voivat ostaa totuudenmukaisia tuotteita. Asetuksella valvotaan myös luomutuotteiden markkinointia ja sen oikeudenmukaisuutta. (Maa- ja metsätalousministeriö s.a.)

3.4 Alkoholijuomien pakkausten ja kuljetuksen vaikutus ympäristöön

Suurin ympäristövaikutus alkoholituotannossa on pakkausten valmistuksella. Oluen valmistuksessa tämä on 49 % ja viinien valmistuksessa 46 % (Alko 2023b). Kun vertaillaan eri pakkauksia ja niiden materiaaleja, suurin ilmastovaikutus on lasipulloilla ja pienin kartonkisilla hanapakkauksilla. Alumiinitölkkin valmistus sijaitsee näiden kahden vaihtoehdon keskellä, mutta ympäristövaikutukset ovat huomattavasti pienemmät, kuin mitä lasipullojen tuotannossa. (Päällysaho, Leino & Saario 2018, 15.)

Alkoholipakkausten vaikutuksessa ympäristöön huomioidaan myös niiden kierrätettävyys. Mikäli pakkaus on helppo kierrättää, eikä sen eri osia tarvitse erottaa toisistaan, nähdään tämä helpompana kuluttajalle ja myös ympäristöystävällisempänä vaihtoehtona. Myös pakkauksen paino vaikuttaa sen ilmastovaikutuksiin ja pienimmät vaikutukset ovat kevyimmillä pakkauksilla. (Alko 2023b.)

Suomeen Euroopasta tuotavat alkoholijuomat kuljetetaan pääsääntöisesti rekoilla ja laivoilla, mikä ei kuormita ympäristöä samalla tavalla, kuten esimerkiksi lentorahdilla kuljetus (Alko 2023b). Tämän vuoksi juomien EU:n alueelta Suomeen tuonti on ympäristöystävällisempää, kuin esimerkiksi Amerikasta. Ympäristökuorma on isompi kuljettaessa raskaita lasipulloja kuin kevyitä kartonkipakkauksia, mutta kuljetuksen osuus keskimäärin kansainvälisessä alkoholijuomatuotannossa on ainoastaan n. 3 % (Alko 2023b). Alla olevassa kuvassa (kuva 3) olen esittänyt mukailen pohjoismaiden alkoholiyhtiöiden teettämän tutkimuksen tuloksia alkoholijuomien eri valmistus vaiheiden ympäristövaikutuksia verrattuna viinien valmistusta oluttuotteiden valmistukseen.

Kuva 3. Alkoholijuomien valmistuksen vaikutus ympäristöön

Maahantuotujen alkoholijuomien kuljetuksen ympäristövaikutuksia voidaan pienentää astioimalla tuodut juomat vasta kohdemaassa. Astioinnilla tarkoitetaan tuotteen pakkaamista lopulliseen pakkaukseen ennen tuotteen päätyä myyntiin. Mikäli maahantuojaja päätyy astioimaan tuotteen vasta myyntimaassa, kannattaa hänen huomioida pakkauksen valinnassa ympäristöystävällisyys. (Alko 2023b.) Alla olevassa kuvassa (kuva 4) olen kuvannut viisi askelta ympäristöystävällisempään maahantuontiin ja mitä maahantuojan tulee ottaa huomioon maahantuonnin eri vaiheissa, jotta toiminta olisi mahdollisimman kestävä kehityksen mukaista.

Kuva 4. Ympäristöystävällisemmän maahantuonnin toteuttaminen

4 Yrityksen perustaminen

Tässä luvussa käsittelen yrityksen perustamista ja siihen liittyviä toimintoja. Kerron maahantuonti-yrityksen perustamiseen liittyvistä olennaisista osista ja siksi liiketoimintasuunnitelma käsitellään vain muutaman osa-alueen kautta. Opinnäytetyön liitteenä (liite 3) on liiketoimintasuunnitelmamalli, johon on koostettu kaikki suunnitelmassa huomioitavat asiat lukijalle havainnollistamisen vuoksi, vaikka työssäni käsittelenkin näistä vain muutamaa. Yritysmuotoja ovat toiminimiyrittäjä, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja osuuskunta. Opinnäytetyössä käsitellään osakeyhtiön perustamista, sillä tutkittuani asiaa, osakeyhtiö on suosituin yritysmuoto alkoholijuomien maahantuojilla. Osakeyhtiö on kannattavin yritysmuoto, mikäli liiketoimintaa halutaan laajentaa tulevaisuudessa (OP 2023a).

4.1 Liiketoimintasuunnitelma

Yritystä perustettaessa ensimmäisenä syntyy liikeidea. Se antaa vastaukset kysymyksiin, mitä yritys tekee, mikä on myytävä tuote tai palvelu sekä kenelle ja miten myydään (Uusyrityskeskus 2023a). Tämän jälkeen laaditaan liiketoimintasuunnitelma, joka kuvaa perustettavan yrityksen liiketoimintaa ja siihen liittyviä osa-alueita.

Liiketoimintasuunnitelmaa laatiessa on hyvä tehdä kilpailija-analyysia yrityksen kilpailijoista eli muista maahantuojista tai lähellä olevista ravintoloista, jotka tuovat itse alkoholijuomia anniskelua varten tai myyvät alkoholijuomia jonkun toisen maahantuomana tai kotimaassa tuotettuja tuotteita. Kilpailija-analyysi auttaa yritystä saamaan kokonaiskuvan markkinoilla jo olevista tuotteista ja niiden tuotantomaista. (Barringer & Ireland 2016, 187–188.) Tämän avulla yritys pystyy etsimään alkoholijuomien tuottajamarkkinoilta yhteistyökumppaneita, joiden tuotteita ei Suomen markkinoilla vielä tunneta.

Liiketoimintasuunnitelmassa on tärkeää huomioida yritystoimintaan liittyvät riskit ja miten niitä hallitaan. Yrittämiseen liittyy paljon erilaisia riskejä ja niitä voidaan jakaa strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin sekä vahinkoriskeihin. Operatiiviset riskit liittyvät yrityksen sisäisiin ja ulkoisiin toimintoihin ja henkilöstöön, kun taas strategiset riskit liittyvät yrityksen tulevaisuuden kuvan vaihtumiseen. Vahinkoriskeihin liittyvät esimerkiksi liiketilaan tai henkilöstöön kohdistuvat vahingot ja tapaturmat. Taloudelliset riskit vaikuttavat yrityksen maksuvalmiuteen ja kannattavuuteen. (OP 2023b.)

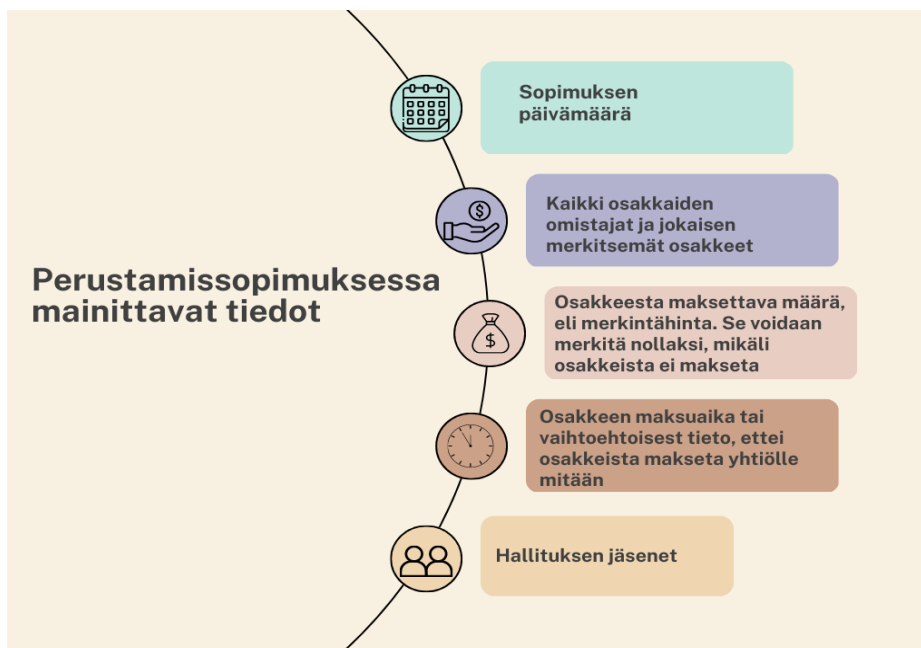
Liiketoimintasuunnitelmaan liitetään laskelmat perustettavan yrityksen eri kustannuksista. Näissä otetaan huomioon yrityksen perustamiskustannukset, kuten viranomaismaksut ja ylläpitämiseen liittyvät kustannukset, kuten investoinnit. Tässä vaiheessa mietitään myös, miten liiketoimintaa rahoitetaan ja riittävän pääoman määrä, jotta yritystoiminta saadaan alkuun ennen varsinaisia

myyntituloja. Kannattavuuslaskelmalla on tarkoitus selvittää riittävä tulonmäärä, joka kattaa yrityksen menot. (Uusyrittäjäkeskus 2022, 28.) Perustamiseen tarvittava rahoitus järjestetään normaalisti joko yrittäjän omalla rahoituksella tai lainalla. Yrityksen on mahdollista saada avustuksia, kuten kehittämisyhteistyöstä tai rahoitusta Finnveran (valtion omistama erityisrahoittaja) kautta. (Uusyrittäjäkeskus 2023b.)

4.2 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on yhtiövaihtoehto, jossa yrityksen omistaja tai omistajat eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa esimerkiksi yhtiön velkaantuessa, elleivät he ole taanneet yhtiötä omaisuudellaan (Yrittäjät 2023). Osakeyhtiössä on tavallisesti useampi perustaja, jossa jokainen osakas on vastuussa sen verran, mitä itse on sijoittanut yritykseen, mutta sen voi perustaa myös yksitoimija. Tässä tapauksessa hallitukseen tarvitaan varajäsen. (Yrittäjät 2023.)

Osakeyhtiö täytyy ilmoittaa kaupparekisteriin, ennen kuin toiminta voidaan aloittaa. Tämä tulee tehdä kolmen kuukauden aikana perustamissopimuksen allekirjoituksessa tai osakeyrityksen perustaminen mitätöidään. Kaupparekisteriin ilmoitetaan yhtiön toiminimi ja enintään kaksi nimivaihtoehtoa, perustamissopimuksen päivämäärä, yhtiön toimiala, kotipaikka ja osoite. Lisäksi osakeyhtiön osakkeiden on oltava maksettuna yhtiön tilille perustamisilmoitusta tehdessä. (Holopainen 2022, 80.) Alla olevassa kuvassa esitän kohdat, jotka täytyy löytyä perustamissopimuksesta, ennen sen lähettämistä eteenpäin kaupparekisteriin (kuva 5).

Kuva 5. Perustamissopimuksen sisältö

Osakeyhtiön perustaminen maksaa 240 €, mikäli ilmoitus tehdään sähköisesti ja 380 € paperilomakkeella tehtynä (Yrittäjät 2023). Sähköisen ilmoituksen tekeminen on mahdollista vain, mikäli osakkeiden merkintähinta ja osakepääoma ovat nolla (Holopainen 2022, 80). Sähköiseen ilmoitukseen vaaditaan myös, että yhtiölle riittää vakiomuotoinen yhtiöjärjestys sekä osakkeenmerkitsijöillä, hallituksen jäsenillä, mahdollisella toimitusjohtajalla ja tilintarkastajille on suomalaiset henkilötunnukset ja että he ovat täysi-ikäisiä (YTJ 2023). Jos yritys ilmoittaa kaupparekisteriin aputoiminimen, peritään tämän ilmoituksesta erillinen 60 € käsittelymaksu (Yrittäjät 2023).

Osakeyhtiön perustaminen sekä sähköisesti että paperilomakkeella vaatii useamman asiakirjan.

Näitä lomakkeita ovat:

- Ilmoituslomake Y1, eli perustamisilmoitus
- Kaupparekisteriin liitelomake
- Henkilötietolomake
- Osakeyhtiön alkuperäinen perustamissopimus
- Yhtiöjärjestys
- Mahdollinen hallituksen kokouksen pöytäkirja
- Tosite käsittelymaksun suorittamisesta

(Holopainen 2022, 82–83.)

4.3 Ilmoitukset

Yritystä perustettaessa täytyy ilmoitus tehdä Verohallinnolle uuden yritystoiminnan aloittamisesta. Kun yritys rekisteröidään yritys- ja yhteisötietojärjestelmän kautta kaupparekisteriin, menee tästä ilmoitus suoraan myös Verohallinnolle. Perustamisilmoituksen jälkeen kestää kolmesta neljään viikkoon, että yritys saadaan merkittyä Verohallinnon rekisteriin. Verohallinnon rekistereihin kuuluvat ennakkoperintärekisteri, työnantajarekisteri sekä arvonlisäverovelvollisten rekisteri. (Holopainen 2022, 93.)

Ilmoittautumisen arvonlisäverovelvolliseksi voi tehdä joko perustamisilmoituksen yhteydessä tai myöhemmin verohallinnon sivuilla. Jokainen yritys, joka harjoittaa arvonlisäverollista toimintaa, on rekisteröidyttävä rekisteriin ennen kuin toiminta voidaan aloittaa. Arvonlisävero on kulutusvero, joka on lisätynä tuotteen tai palvelun hintaan aina, kun on kyse arvonlisäverollisista tuotteista tai palveluista. (Holopainen 2022, 95–96.) Arvonlisävero on välillinen vero ja se on tarkoitettu palvelun tai tavarantoimittajan lopullisen kuluttajan maksettavaksi. Yritykset ovat veronkantajia ja tilittävät saadut arvonlisäverot valtiolle. Arvonlisäveron verokannat ovat 10 %, 14 % ja 24 %, joista 10 % ja 14 % ovat alennettuja verokantoja. Alkoholijuomien kohdalla verokanta on 24 %, joka on yleinen verokanta Suomessa. (Valtiovarainministeriö 2023.)

Y-tunnuksen yritys saa, kun perustamisilmoitus on tehty ja kaupparekisterin käsittelymaksu on maksettu. Asioidessaan verohallinnossa tai kaupparekisterissä, tulee yrityksen aina käyttää Y-tunnusta. Lisäksi Y-tunnus tulee näkyä yrityksen laskuissa, tilauksissa ja tarjouksissa. Y-tunnusta käytetään kaikissa yritystä sitovissa toiminnoissa. Y-tunnuksen saatuaan yrityksen kannattaa avata yrityksen oma pankkitili ja mahdollisesti palkata kirjanpitäjä. (Holopainen 2022, 95.)

4.3.1 Anniskelulupa ja vähittäismyyntilupa

Ravintola-alan yrityksen, joka anniskelee eli myy kuluttajille paikan päällä nautittavaksi yli 2,8 % alkoholijuomia, on haettava ennen alkoholijuomien anniskelun aloittamista anniskelulupa, jonka myöntää aluehallintovirasto. Anniskelulupia haetaan lomakkeella, joka löytyy aluehallintoviraston nettisivuilta. Lomakkeella ilmoitetaan hakijan tiedot, anniskelupaikan tiedot, anniskelualueen suuruus neliönä ja asiakaspaikkoina sekä liitetään tarvittavat asiakirjat, kuten anniskelupaikan pohjapiirustus ja alkoholijuomien anniskelun omaevalvontasuunnitelma. (Aluehallintovirasto 2023a.)

Vähittäismyyntilupa tarvitaan, mikäli anniskelupaikka haluaa myydä kuluttajalle mukaan (ei paikan päällä nautittavaksi) alkoholijuomia, joiden alkoholipitoisuus on maksimissaan 5,5 %. Vähittäismyydyt tuotteet täytyy olla samoja, kuin mitä ravintolassa tarjoillaan muutenkin. (Aluehallintovirasto 2023b.)

Anniskelulupien hinnat tammi- kesäkuussa 2023:

1. Alkoholijuomien määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva anniskelupaikka **1120 €**.
2. Toistaiseksi voimassa oleva tai määräaikainen lupa, jos hakijalla ei ole anniskelupaikkaa, hänellä on jo voimassa oleva lupa toisessa paikassa tai hän hakee samalla kertaa useammalle paikalle lupia **780 €**.
3. Vähittäismyyntilupa **780 €**.
4. Vähittäismyyntilupa alkoholijuomille **390 €**, jos yrityksellä on jo voimassa oleva anniskelupaikka. (Aluehallintovirasto 2023a.)

Anniskelulupaa voidaan hakea vasta, kun yritys on rekisteröity ja sillä on Y-tunnus (Holopainen 2022, 105).

4.3.2 Tukkumyyntiluvat

Tukkumyynnistä puhutaan, kun toimija ostaa tai kehittää tuotteita ja tämän jälkeen myy tuotteet eteenpäin esimerkiksi vähittäistavaramyymälöihin tai yrityksille. Erona vähittäiskauppaan on nimenomaan myynti suuremmille organisaatioille, kun taas vähittäiskaupassa myynti kohdistuu kuluttajille. Tukkukauppa liitetään yleisesti maahantuontiin ja tukkumyynnin liikevaihto on normaalisti suurempaan, kuin mitä vähittäismyynnissä. (Kaupan liitto s.a.)

Mikäli alkoholijuomia tuodaan maahan tukkumyyntitarkoituksella, tulee toimintaan hakea tukkumyyntilupa. Tukkumyyntilupaa haetaan Valviralta ja sitä haetaan Alkoholijuoman tukkumyynti lupahakemus -lomakkeella. Hakemuksen käsittely kestää keskimäärin kolme kuukautta. Valvira käy hakijan kanssa lainsäädäntöön, omavalvontaan ja raportointiin liittyvät asiat läpi sekä tarvittaessa varastotilan ennakkokatselmuksen yhdessä luvanhakijan kanssa. Varastotilat tarkastetaan alkoholilain- ja elintarvikelain mukaisten edellytysten varmistamiseksi. (Valvira 2022d.)

Tukkumyyntiluvan saaminen edellyttää Y-tunnusta, joten luvanhakuprosessin alkaessa hakijalta täytyy löytyä jo Y-tunnus. Lupa edellyttää, että hakija pystyy varallisuutensa puolesta ylläpitämään ja huolehtimaan toiminnasta sekä lakisääteisten velvollisuuksien täyttämistä. Hakuprosessissa arvioidaan hakijan luotettavuutta ja selvitetään muun muassa hakijan mahdolliset verojen laiminlyönnit tai elinkeinotoimintaan liittyvät rikkomukset. (Valvira 2022c.)

Luvanhakijan täytyy laatia omavalvontasuunnitelma, jolla varmistetaan toiminnan lainmukaisuus. Suunnitelman tulee olla nähtävillä varastotiloissa, mutta se on lähetettävä myös hakulomakkeen yhteydessä Valviralle. Hakijan täytyy hakemuksessa antaa selvitys omasta riittävästä osaamisestaan alkoholijuomien laadun ja tuoteturvallisuuden varmistamisessa. (Valvira 2022c.)

5 Ymmärrettävä käsikirja

Tässä luvussa käsittelen, kuinka käsikirja kirjoitetaan lukijalle ymmärrettävään ja helpommin luettavaan muotoon. Käsikirja on kokonaisuus, jossa on koottuna tärkeimmät käsitteet ja käytännöt tietystä aihealueesta (Kotus 2022). Käsittelen sekä kielellisiä piirteitä että visuaalisia elementtejä, joita voidaan käyttää tekstin tukena.

5.1 Ymmärrettävän käsikirjan kirjoitustapa

Laadukas käsikirja on kirjoitettu lukijalle ymmärrettävään muotoon. Käsikirja etenee loogisessa järjestyksessä ja siinä annetut ohjeet etenevät siinä järjestyksessä, missä lukija toteuttaa ne käytännössä. Jos käsikirjassa käsitellään haastava lukuista lähdemateriaalia, esimerkiksi viranomaisen ohjeistusta, täytyy teksti kirjoittaa niin, että lukija ymmärtää lukemansa helposti. Numeroidut luettelot voivat helpottaa lukijaa hahmottamaan kokonaisuuden, mikäli ohjeessa on paljon asiakirjoja tai työkaluja. (Kotus 2023.) Rieneckerin, Jorgensenin ja Skovin (2013, 324) mukaan taas esimerkkien antaminen ohjeiden yhteydessä auttaa lukijaa ymmärtämään vaikeitakin kokonaisuuksia ja auttaa näiden toteuttamisessa käytännössä

Käsikirjan teksti on virheetöntä, asiallista ja selkeää. Samaan asiayhteyteen liittyvät asiat kerrotaan samassa virkkeessä, mikäli mahdollista. Virkettä voidaan selkeyttää pilkkomalla virkkeitä pienempiin kokonaisuuksiin, jotta lukija pystyy helpommin sisäistämään lukemansa. Käsikirjan kirjoittamisessa kannattaa käyttää yksinkertaisia virkerakenteita. (Kniivilä, Lindblom-Ylänne & Mäntynen 2017, 184–186.)

Hyvässä käsikirjassa ei oleteta lukijan tietävän entuudestaan käsikirjassa käsiteltävästä asiasta. Mikä on kirjoittajalle selvää, lukija ei välttämättä ole asiasta ikinä kuulukaan. Käsikirjassa käytettävät lyhenteet ja termit on syytä selittää, kun ne mainitaan ensimmäistä kertaa. Sanat, joiden tarkoitus voi vaihtua, on syytä jättää käsikirjasta kokonaan pois turhien väärinymmärrysten välttämiseksi. (Kotus 2023.) Rienecker ym. (2013, 329) ovat havainneet, että varsinkin tekstissä esitettävät verbit on hyvä kirjoittaa mahdollisimman tarkasti, jotta lukijalle ei jää tulkinnanvaraa tarkoituksesta. Kotimaisten kielten keskuksen (2023) mukaan käskymuodon käyttäminen helpottaa lukijaa ymmärtämään, mitkä ohjeet käsikirjassa koskevat toimintoja, joita hänen tulee suorittaa ja mitkä tapahtuvat esimerkiksi automaattisesti.

5.2 Visuaalinen ilme tiedon tukena

Käsikirjan visuaalinen ilme vaikuttaa olennaisesti sen kiinnostavuuteen lukijan mielessä ja hyvin toteutettuna luo käsikirjasta selkeämmän kokonaisuuden. Värejä tulee käyttää harkitusti ja niiden käytön tulee olla johdonmukaista. Värien käytöllä täytyy olla jokin informoiva tarkoitus eikä

ainoastaan tekijän visuaalinen näkemys. Värit luovat lukijalle mielikuvia ja tekijän vastuulla on, että hänen tuotoksestaan tulee sellaiset mielikuvat lukijalle, mitä hän on tarkoittanut. (Koponen, Hilden & Vapaasalo 2016, 100–101.)

Typografialla tarkoitetaan kirjoitetun tekstin esitysasun muotoilua ja siihen liittyy tärkeänä osana tekstin selkeys. Fontin valinta on tehtävä niin, että helppolukuisuus säilyy ja teksti on ymmärrettävää. Tekstissä, jossa annetaan selkeitä ohjeita, on fonttien määrä hyvä pitää maltillisena. Erilaisilla fonteilla voidaan korostaa tärkeimpiä asioita tai erottaa otsikot tekstiluvuista. Korostusta voidaan hakea myös lihavoinnilla, isommalla kirjasinkoolla tai tekstin kursivoinnilla. (Koponen ym. 2016, 274–275.) Kotimaisten kielten keskuksen (2023) mukaan monen korostuskeinon käyttäminen samassa yhteydessä voi aiheuttaa sekavuutta ja korostuksen merkitys katoaa. Lisäksi saman korostus keinon käyttämistä eri asiayhteyksien kesken ei suositella.

Tietokuvituksella tarkoitetaan kuvia, joiden tarkoituksena on välittää tietoa niiden katsojalle. Kuvat voivat olla esimerkiksi havaintokuvia, tilannekuvia, diagrammeja tai piktogrammeja. Kuvat tulee olla selkeitä ja katsojalle helposti tulkittavia, ilman tarkempaa selitystä. Piktogrammien (kuvamerkkien) käytössä tulee huomioida, että mikäli niissä käytetään värejä, on selkeämpää käyttää samaan asiaan liittyvissä piktogrammeissa samaa väritystä. (Koponen ym. 2016, 129–132.)

6 Prosessin kuvaus

Opinnäytetyöni on toiminnallinen ja sen tarkoituksena on luoda opas maahantuontiyrityksen perustamiseen. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää käytäntöjä, ratkaista jokin ongelma tai siinä voidaan kuvailla jokin prosessi (Kostamo, Airaksinen & Vilkkä 2022, 9). Tässä luvussa käsittelen opinnäytetyöni eri vaiheiden prosesseja suunnittelusta toteutukseen.

6.1 Lähtötilanne ja suunnittelu

Opinnäytetyön aiheen sain toimeksiantajalta, Dom Mikkelin yrittäjiltä. Dom Mikkelin on mikkeliäinen ravintolayritys, joka koostuu erilaisista kokonaisuuksista. Samassa rakennuksessa heillä toimii monia erilaisia kokonaisuuksia. Jokainen näistä on nimetty omalla nimellään. Bar Dom on näistä yksi, jossa on myynnissä laaja valikoima erilaisia mietoja alkoholijuomia sekä muita alkoholituotteita. Lisäksi samassa rakennuksessa toimii yökerho Club Dom sekä Papa's Dom, joka tarjoaa napoilaista pizzaa savolaisella vivahteella ja muita samantyyppisiä ruokatuotteita. Shop Domissa myydään pienpanimoiden tuotteita mukaan kuluttajille.

Olimme aiemmin käyneet keskustelua mahdollisista opinnäytetyöaiheista, ja alkoholin maahantuontiyrityksen perustamisopas nousi muiden ideoiden mukana esiin. Toimeksiantoyrityksellä voisi olla tulevaisuudessa kiinnostusta aloittaa alkoholin maahantuontia yrityksensä toimintaa varten ja opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää kattavasti, mitä maahantuonnin aloittamisessa tulee huomioida ja mistä lähteä liikkeelle.

Kiinnostuin itse aiheesta, sillä sen lisäksi, että minua kiinnostaa yrittäjyys ja haluan itsekin tulevaisuudessa toimia yrittäjänä, halusin perehtyä tarkemmin alkoholilainsäädäntöön ja maahantuontiin liittyviin säädöksiin. Mielenkiintoisen aiheesta teki myös se, että alkoholin maahantuonti oli minulle ennestään melko vieras aihe, perusperiaatetta lukuun ottamatta.

Pidimme aloituspalaverin toimeksiantajan kanssa ja keskustelimme aiheen kattavuudesta. Päätimme, että työssä keskitytään vain Euroopan sisältä tapahtuvaan maahantuontiin. Samalla he voivat selvitystä, mitä tuotujen alkoholijuomien jälleenmyynti käytännössä on ja tietoa käsittelyajoista. Aiheen rajaus antoi minulle selkeän suunnan, mihin aihealueisiin opinnäytetyössä keskitytään ja mitä voidaan jättää pois. Kun aihe on valittu, seuraa työn rajaaminen, jonka huolellinen suunnittelu on erittäin tärkeää opinnäytetyön etenemisen sekä tiedon keruun suhteen (Hakala 2022, 47).

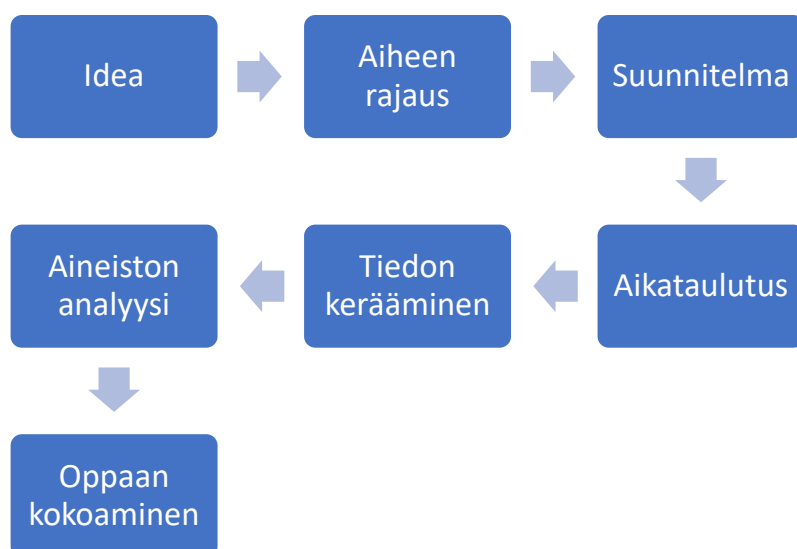
Opinnäytetyön kohderyhmänä ovat kaikki, jotka ovat kiinnostuneet alkoholituotteiden maahantuonnin aloittamisesta. Maahantuontiin ja sen aloittamiseen liittyen löytyy internetistä eri viranomaisten sivuilta kattavasti tietoa. Ongelmana minusta on se, että kaikki tieto on hajanaisesti saatavilla ja

kaiken faktan etsimiseen menee aikaa. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli kerätä kaikki tarvittava fakta yhteen, jotta Euroopan sisältä alkoholin maahantuontia aloittavat toimijat löytäisivät tarvittavan tiedon yhdestä paikasta. Ensisijainen tarkoitus on auttaa toimeksiantajaa pääsemään mahdollisessa maahantuonnissa alkuun, mutta opasta voidaan käyttää jatkossakin. Opasta voidaan käyttää myös ensisilmäyksenä aiheeseen ja sen pohjalta voidaan tehdä päätöksiä joko maahantuonnin aloittamisesta tai myös todeta, ettei maahantuonnin aloittaminen ole lukijaa varten.

Ensimmäiseksi laadin suunnitelman. Opinnäytetyösuunnitelma on opiskelijan itse laatima suunnitelma, jossa eritellään prosessin eri vaiheet ja laaditaan alustava aikataulu. Suunnitelmassa perehdytään opinnäytetyön aiheeseen, pohditaan työnrakennetta ja samalla suunnitellaan alustavasti lähdeluetteloa ja mistä lähteistä tietoa aiotaan hankkia. (Kostamo ym. 2022, 11–13). Tässä vaiheessa asetin työlleni tavoitteet ja laadin alustavan sisällysluettelon, jonka pohjalta aloitin tekemään varsinaista työtäni.

Työ on laadullisesti pätevä, mikäli siihen saadaan kaikki tarpeellinen ja ajantasainen tieto kerättyä. Sen avulla pitäisi pystyä aloittamaan alkoholin maahantuontitoiminta ja saada kokonais käsitys, mitä toiminta vaatii. Lisäksi työn tulee olla helposti ymmärrettävä lukijalle, vaikka aiheen lainsäädäntö onkin vaikealukuista.

Alla olevassa kuvassa olen havainnoinut oppaan kokoamisen etenemisen vaihe vaiheelta.

Kuva 6. Opinnäytetyön prosessin eteneminen

6.2 Tiedon kerääminen

Tiedonhaku aloitetaan suunnittelemalla tarve tiedolle ja miten tieto hankitaan. Tietoa voidaan hankkia erilaisista lähteistä, kuten nettilähteistä, kirjallisista tai suullisista lähteistä. Suunnitelman jälkeen

hankitaan tarvittava tieto joko lukemalla lähteistä tai esimerkiksi asiantuntijahaastattelulla. Tämän jälkeen tietoa analysoidaan ja selvitetään tiedon alkuperä. Tiedon analysoinnissa käytetään lähdekritiikkiä ja tämän jälkeen tehdään päätös, onko tieto olennaista ja todenmukaista käytettäväksi raporttiin. (Helsingin yliopisto 2023.) Hakalan (2022, 65) mukaan kirjallisuuden valinnassa kannattaa hyödyntää aikaisempien aiheeseen liittyvien kirjoitusten lähdeluetteloita, joista voi löytyä itselleen täysin tuntemattomia, hyödyllisiä lähteitä.

Koska produkti käsittelee paljon lain mukaan säädettyjä toimintoja, minusta paras tapa tiedonkeruuseen oli lähteä etsimään tietoa juuri lainsäädännöistä ja viranomaisten ohjeistuksista. Ensimmäisenä aloitin tiedon keräämisen isoimpien maahantuontiin liittyvien organisaatioiden nettisivuilta päästäkseni aiheeseen kiinni ja saadakseni siitä kokonaiskuvan. Tiedonkeruu eteni luonnollisesti eteenpäin ja nettisivuilla mainittiin useasti etsimäni tiedon yhteydessä myös aiheeseen liittyvää luettavaa, johon pystyin helposti siirtymään käsiteltyäni edeltävän aiheen.

Oppaassa hyödynnettävää kirjallisuutta etsin Haaga-Helian Finna-palvelusta, josta hain aiheeseen liittyvillä hakusanoilla suomeksi ja englanniksi sekä fyysisiä kirjoja että E-kirjoja. Haastavaksi osoitautui tiedon löytäminen, sillä lähdekirjallisuus oli muutaman vuoden vanhaa ja monet niistä löytyvät käytännöt olivat jo vanhentuneet. Lähdekriittisyydessä täytyy ottaa huomioon, kuinka tuoretta tietoa lähteessä on, ettei asiavirheitä pääse syntymään (Kostamo ym. 2022, 63).

Työhön on kerätty paljon tietoa eri nettilähteistä. Suurimmaksi osin lähteinä on käytetty Valviran, tullin ja Alkon nettisivuja, sillä näin pystyin hankkimaan mahdollisimman tuoretta tietoa aiheesta. Aihe edellytti perehtymisestä eri viranomaisten järjestelmiin ja myös tämän vuoksi elektronisista lähteistä löytämä tieto oli kaikista sopivin tässä tapauksessa. Esimerkiksi yritys- ja tullimaksut vaihtelevat vuosittain ja näin sain ajankohtaisen tiedon aiheesta.

6.3 Oppaan toteutus

Suunnitelmaa tehdessäni mietin asiantuntijan hyödyntämistä työssäni ja tietoa kerätessäni huomasin, että haastattelun avulla pystyn syventämään tietoa. Asiantuntija on henkilö, joka on erikoistunut tiettyyn aiheeseen ja tietää tämän käytännöt ja teoriat läpikotaisin. Asiantuntijahaastattelun käytössä täytyy aineistoa käsitellessä muistaa, mikä on oman tuotoksen kannalta oleellista tietoa ja miten tiedon käyttö vaikuttaa lopputulokseen. Haastattelun tuloksia on hyvä peilata muuhun lähdemateriaaliin (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvuori 2017, 181–183.) Haastattelin Suomessa toimivan alkoholin maahantuontiorganisaation henkilöstöön kuuluvaa henkilöä, joka on toiminut pitkään maahantuonnin parissa. Haastateltava halusi, ettei hänen nimeään esitetä opinnäytetyössä ja siksi haastatteluaineistoa käytetään vain liitteenä olevassa oppaassa.

Haastattelun suunnittelin jo selvitetyn tiedon pohjalta, josta etsin kohtia, mihin haluaisin vielä enemmän tietoa tai käytännön esimerkkejä. Esitin enemmän kysymyksiä esimerkiksi liittyen verkostoitumiseen sekä logistisiin aiheisiin. Haastattelua varten laadin kysymykset, mutta haastattelu toteutettiin vapaamuotoisesti. Haastateltavan vastattua alkuperäiseen kysymykseen, joidenkin kysymysten kohdalla esitin jatkokysymyksiä tai tarkettavia kysymyksiä. Haastattelun kysymysrunko on opinnäytetyön liitteenä.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä ei tuoteta tutkimusta, vaan kerätyn tiedon on tarkoitus auttaa tuotoksen tuottamisessa (Kostamo ym. 2022, 94). Yhden ihmisen haastattelemine ja siitä saatu aineisto on hyvin pientä, mutta koska tarvitsin käytännön tietoa tukemaan viranomaislähteistä saattua informaatio, koin tämän riittäväksi. Lisäksi haastateltava ja hänen taustansa vaikutti päätökseen paljon, sillä hänen tuntemuksensa aiheeseen on hyvin laaja.

Tapaamisemme jälkeen litteroin nauhoitetun aineiston. Haastattelun analyysi alkaa litteroinnista, mikä tarkoittaa äänitetyn haastattelun muuttamista tekstiksi sanatarkasti, miten haastateltava on vastannut kysymyksiin. Litteroitua aineistoa käytetään tutkimusaineistoa kirjoitettavassa tekstissä. (Hyvärinen ym. 2017, 367.) Koska haastattelu toteutettiin anonymisti, aineistoa käytettiin vain liitteenä olevassa oppaassa.

Opasta varten selvitin, mitkä ovat ymmärrettävän oppaan tunnuspiirteitä. Oppaan visuaaliseen ilmeeseen käytin Canva-nettisivustoa, jossa loin sekä infograafisia kuvia sekä oppaan visuaaliset väripohjat ja kuvitukset. Infografiikka on tekstin tiivistämistä kuvamuotoon, jonka avulla tekstistä voidaan luoda mielenkiintoa herättävä kokonaisuus ja se auttaa lukijaa sisäistämään lukemansa (Sometek s.a.).

Oppaan kokoaminen tapahtui samanaikaisesti tietoperustan kirjoittamisen kanssa, jotta pystyin hahmottamaan, kumpaan kerätty tieto sopisi paremmin. Haasteeksi osoittautuikin, miten erottaa tietoperustan ja oppaan sisältö niin, ettei toistoa esiintyisi. Ratkaisuna oppaassa keskitytään enemmän käytännön toimintaan ja esimerkiksi joidenkin aiheiden säädökset on esitetty tietoperustassa, mutta itse käytäntö vasta oppaassa.

Lopputuloksena syntyi opas, jossa käsitellään yrityksen perustamista kuvalla havainnollistamalla ja tämän jälkeen keskitytään maahantuonnin ohjeistuksiin. Oppaassa käsitellään verkostoitumista, eri organisaatioiden vaatimaa raportointia ja pakkausmerkintöjen ohjeistuksia. Lisäksi oppaan lopussa kuvataan optimaalinen aikataulutus toiminnan aloittamiseen ja suuntaa antavat kustannukset. Koska kustannukset vaihtelevat paljon varaston sijainnin ja tuotavien tuotteiden vuoksi, tarkkoja laskelmia aloitukseen ei pystytä tekemään

7 Pohdinta

Opinnäytetyön tekeminen on ollut opettavainen ja mielenkiintoinen prosessi. Työn aihe tuli toimeksiantajan puolelta, mutta innostuin aiheesta sen monipuolisuuden vuoksi. Lisäksi mielenkiintoista oli, ettei aihealueen tarkemmat osa-alueet olleet minulle tuttuja ennestään, esimerkiksi tuotujen tuotteiden kattava raportointi. Toisaalta työn edetessä yllätyin, ettei toiminnan aloittaminen ole kovin vaikeaa, mikäli toimijalla on hyvät edellytykset aloittaa maahantuonti.

7.1 Oppaan hyödynnettävyys ja kehityskohteet

Alkoholin maahantuonnin aloittamisesta on paljon tietoa saatavilla, mutta tieto täytyy kerätä eri lähteistä ja viranomaistahoilta. Mielestäni luomani opas auttaa antamaan kokonaiskuvan maahantuonnin aloittamisesta ja mitä se yrittäjältä vaatii. Oppaassa käsitellään sekä maahantuontia anniskelua että tukkumyyntiä varten, joten sitä voidaan hyödyntää kummassakin tapauksessa. Myös vähittäismyyntitoiminta on huomioitu. Toimeksiantajalle opas on informatiivinen paketti, joka kertoo mistä lähteä liikkeelle ja mitä kaikkea tulee ottaa huomioon eri vaiheissa.

Opas on koostettu lähdekirjallisuuden ja haastattelun pohjalta ja sen tarkoituksena on auttaa toimijoita pääsemään alkuun maahantuonnissa. Oppaan hyödynnettävyydessä tulee kuitenkin huomioida, että maahantuontiyritykset ovat volyymiltaan erilaisia ja tällöin myös jokaisen yrityksen maahantuonnin aloittaminen on erilainen. Opas pyrkiikin vastaamaan enemmän lupa asioihin ja pakollisiin säädöksiin. Euroopan alkoholituotannon ja tuottajien konkreettisten esimerkkien kartoittamiseksi, oppaaseen olisi ollut hyvä haastatella jotakin ulkomailla toimivaa alkoholintuottajaa. Toisaalta haasteltavallani oli tästäkin aiheesta laajaa tietoa, jota pystyin hyödyntämään.

Jatkokehityksenä tai -tutkimuksena voisi tutkia alkoholin maahantuontia EU:n ulkopuolelta, kolmansista maista ja mitä säädöksiä ja lupia tässä tapauksessa tulee ottaa huomioon. Koska opinnäytetyö käsittelee vain EU:n alueella tapahtuvaa maahantuontia, monet viranomaistoiminnot ovat helpompia. Lisäksi oppaassa mainitut käsittelyajat ja maksut ovat vuoden 2023 tietoja, joten myöhemmin nämä luvut on tarkastettava viranomaisten nettisivuilta vuosittain.

7.2 Oma oppiminen

Opinnäytetyön tekeminen opetti aikataulutuksen ja suunnitelmallisuuden tärkeyttä. Omalla kohdalla huomasin, että aikataulussa pysyminen tuotti ongelmia. Opinnäytetyö valmistui lähes suunnitelmusti, mutta alkuprosessien ja valmiin työn välillä aikataulutus olisi pitänyt hoitaa paremmin. Toisaalta jatkossa tiedän, että prosessin onnistumisen kannalta tähän tulee kiinnittää enemmän huomiota. Jatkossa parantamisen varaa on myös suunnitelmallisuudessa ja yhteen kokonaisuuteen keskittymisessä kerrallaan. Vaikka opinnäytetyön kirjoittaminen on vaihteellinen prosessi ja eri

alueiden kirjoittamista tehdään tietyllä tapaa päällekkäin, minulle haastavaa oli yhden aineiston purku ennen seuraavaa aihetta.

Asiatyylisen tekstin kirjoittamisessa olen kehittynyt prosessin aikana. Kirjoitusprosessin alusta lähtien tiesin, että minun tulee kiinnittää huomiota kirjoitustapaan ja karsia puhetyyli kirjoituksesta pois. Kiinnitin huomiota kirjoittaessani sanojen toistoon ja siihen, ettei niitä esiintyisi. Loppuvaiheessa kirjoittamisesta tuli luontevampaa ja tätä kautta nopeampaa. Joidenkin lähdemateriaalejen referointi tuotti alkuun vaikeuksia, sillä viranomaislähteiden sisältö täytyi esittää lukijalle selkeämmin, mutta sisältö ei saanut vääristyä.

Prosessin aikana tutkin paljon eri lähteitä ja arvioin niiden luotettavuutta. Tämän koen hyödylliseksi myös jatkossa ja tiedon hankinta on helpompaa, kun luotettavia lähteitä osaa arvioida heti ensinäkemältä. Alkuun turhan ja tarpeellisen tiedon kerääminen osoittautui haastavaksi, mutta nopeasti opin löytämään laajastakin lähdekirjallisuudesta ne asiat, jotka olivat hyödyllisiä työtäni varten.

Opinnäytetyön tekeminen ensimmäistä kertaa oli minusta mielenkiintoista, vaikka joissakin kohdoin koin myös turhautumisen tunnetta. Suurin vaikeus oli minulle itsekriittisyys omaa työtäni kohtaan ja minun tuli muistuttaa itselleni välillä, että huonoakin tekstiä voi kirjoittaa, kunhan päästään eteenpäin prosessissa ja tähän voidaan palata myöhemmin. Kirjoittaessa täytyi pitää mielessä, että itselleni tutut termit ja käytännöt eivät välttämättä sitä kaikille ole. Mietin tarkkaan asiakokonaisuuksia kirjoittaessani, mitkä termit on syytä avata lukijalle vielä tarkemmin. Opinnäytetyöprosessi oli mielestäni mielenkiintoinen kokonaisuus, joka antoi paljon hyviä opetuksia sekä työelämään että jatkokoulutusta ajatellen.

7.3 Johtopäätökset

Opinnäytetyöni tavoitteena oli luoda alkoholin maahantuontiyrityksen perustamisopas. Sen onnistumisen keskeisinä elementteinä oli löytää tarvittava tieto ja yhdistää eri lähteistä hankittu aineisto yhdeksi selväksi kokonaisuudeksi. Koska aihe oli rajattu vain Euroopan Unionin alueelta tehtävään tuontiin, täytyi tiedosta suodattaa pois kaikki, mikä ei aiheeseen liittynyt. Mielestäni työssäni onnistuttiin tässä ja aihetta käsitellään vain sisämarkkinoiden kannalta olennaisten toiminnoiden osalta.

Perehdyin aiheeseen kattavasti eri lähteiden (sekä elektronisten että painettujen) avulla sekä hyödynsin asiantuntijan tietoa. Mitä pidemmälle opinnäytetyö eteni, sitä selkeämmiksi kokonaisuus aiheesta muodostui. Oppaassa perehdytään yrityksen perustamiseen, mutta sitä voidaan käyttää myös ainoastaan maahantuonnin aloittamiseen, mikäli toimijalla on jo toimiva yritys, jolla on esimerkiksi anniskeluluvat.

Johtopäätöksenä onnistuin luomaan oppaan, joka on toimiva ja selkeä kokonaisuus. Alkoholien maahantuonnin aloittaminen sisältää paljon lainsäädäntöä ja hakemuksia, joiden huolellinen hoitaminen on tärkeää. Lisäksi tarvitaan suunnitelma, mistä ja minkälaisia tuotteita halutaan maahantuoda. Tämän kokonaisuuden halusin tiivistää lukijalle selkeään muotoon ja mielestäni tavoite täyttyi.

Lähteet

Alko 2022a. Itävalta – viinimaa Euroopan sydämessä. Luettavissa: <https://www.alko.fi/juoma-ruoka/juomatietous/viinit/viinialueet/itavalta>. Luettu: 26.3.2023.

Alko 2022b. Tunnetko Euroopan pienet ja keskisuuret viinimaat? Luettavissa: <https://www.alko.fi/juoma-ruoka/juomatietous/viinit/viinialueet/euroopan-pienet-ja-keskisuuret-viini-maat>. Luettu: 26.3.2023.

Alko 2023a. Alkoholi – mitä se on? Luettavissa: <https://www.alko.fi/vastuullisesti/alkoholi-ja-terveys/alkoholi>. Luettu: 6.2.2023.

Alko 2023b. Alkoholijuomien tuotanto kuormittaa ympäristöä. Luettavissa: <https://www.alko.fi/vastuullisesti/tuotteiden-vastuullisuus/alkoholijuomien-tuotanto-kuormittaa-ymparistoa>. Luettu: 26.2.2023.

Alko 2023c. Luomu- ja biodynaaminen viljelytapa parantavat luonnon monimuotoisuutta. Luettavissa: <https://www.alko.fi/vastuullisesti/tuotteiden-vastuullisuus/luomu-ja-biodynaaminen-viljelytapa-parantavat-luonnon-monimuotoisuutta>. Luettu: 26.2.2023.

Alko 2023d. Ilmastonmuutos uhkaa viiniteollisuutta. Luettavissa: <https://www.alko.fi/vastuullisesti/tuotteiden-vastuullisuus/ilmastonmuutos-uhkaa-viiniteollisuutta>. Luettu: 26.3.2023.

Alko 2023e. Viinimaat- ja alueet. Luettavissa: <https://www.alko.fi/juoma-ruoka/juomatietous/viinit/viinialueet>. Luettu: 26.3.2023.

Alkoholilaki 28.12.2017/1102.

Aluehallintovirasto 2023a. Anniskelulupa. Luettavissa: <https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/alkoholin-myynti-ja-anniskelu/anniskelulupa>. Luettu: 25.2.2023.

Aluehallintovirasto 2023b. Alkoholin vähittäismyyntilupa. Luettavissa: <https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/alkoholin-myynti-ja-anniskelu/alkoholin-vahittaismyyntilupa>. Luettu: 25.2.2023.

Aluehallintovirasto 2023c. Alkoholin myynnin omavalvontasuunnitelma. Luettavissa: <https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/omavalvonta/alkoholin-myyntin-omavalvontasuunnitelma>. Luettu: 6.4.2023.

Austrian Wines. s.a. The Climate . Luettavissa: <https://www.austrianwine.com/our-wine/7-elements/1-the-climate>. Luettu: 25.4.2023.

Barringer, B. R. & Ireland R. D. 2016. Entrepreneurship Successfully Launching New Ventures. 5.painos. Pearson Education. England. E-kirja. Luettu: 25.3.2023.

Euroopan komissio 2020. Tulli. EU tulliliitto. Luettavissa: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/customs_fi. Luettu: 29.1.2023.

Euroopan komissio 2022. Euroopan unioni: mikä se on ja mitä se tekee. Euroopan komissio. Luxemburg. Luettavissa: <https://op.europa.eu/webpub/com/eu-what-it-is/fi/#chapter13>. Luettu: 29.1.2023.

Euroopan komissio 2023. Viinit. Luettavissa: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/crop-productions-and-plant-based-products/wine_fi. Luettu: 26.2.2023.

European Parliament. 30 years of EU single market: benefits and challenges (infographics). Luettavissa: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/economy/20230112STO66302/30-years-of-eu-single-market-benefits-and-challenges-infographics>. Luettu: 26.3.2023.

Hakala, J. T. 2022. Hyvä, parempi, valmis – Opinnäytetyöopas ammattikorkeakouluille. Gaudeamus. Helsinki. E-kirja. Luettu: 15.4.2023.

Helsingin yliopisto 2023. Tiedonhankinnan vaiheet. Luettavissa: <https://blogs.helsinki.fi/opiskelijan-digitaidot/3-tiedonhankinta/3-1-tiedonhankinnan-suunnittelu/tiedonhankinnan-vaiheet/>. Luettu: 9.4.2023.

Holopainen, T. 2022. Yrityksen perustamisopas. 32. uudistettu painos. Asiatieto. Helsinki.

Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvoori, J. 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Vastapaino. Tampere. E-kirja. Luettu: 6.4.2023.

IFoam organic Europe 2018. EU rules for organic wine production. Luettavissa: https://www.organicseurope.bio/content/uploads/2021/02/ifoameu_regulation_eu_rules_for_organic_wine_production_2013_compressed.pdf?dd. Luettu: 6.4.2023.

International Chamber of Commerce. 2013. The ICC model international sale contract: Manufactured goods. ICC Publications. Paris. E-kirja. Luettu: 23.4.2023.

Kaupan liitto. s.a. Toimialat. Luettavissa: <https://kauppa.fi/kaupan-ala/toimialat/>. Luettu: 8.4.2023.

Koponen, J., Hilden, J. & Vapaasalo, T. 2016. Tieto näkyväksi – informaatio muotoilun perusteet. Aalto-yliopisto. Helsinki. E-kirja. Luettu: 24.3.2023.

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkkä, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi – opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Art House. Helsinki. E-kirja. Luettu: 14.4.2023.

Kotimaisten kielten keskus 2023. Ohjeita ohjeiden tekijöille. Luettavissa: https://www.kotus.fi/ohjeet/hyvan_virkakielen_ohjeita/millaisia_ovat_toimivat_ohjeet_ja_kysymykset/ohjeita_ohjeiden_tekijoille. Luettu: 15.3.2023.

Lencioni, T. & Rautpalo, H. 2016. Jälleenmyyntisopimukset. Kauppakamari. Helsinki. E-kirja. Luettu: 13.4.2023.

Logistiikan Maailma. Tarjous. Luettavissa: <https://www.logistiikanmaailma.fi/osto-ja-myynti/hankintaprosessi/tarjous/>. Luettu: 12.4.2023.

Losh, C. 25.1.2023. Wine and the climate crisis: Where are we now and what happens next? The World of Fine Wine. Luettavissa: <https://worldoffinewine.com/news-features/climate-change-wine-industry>. Luettu: 25.4.2023.

Maa- ja metsätalousministeriö. s.a. Luomulainsäädäntö. Luettavissa: <https://mmm.fi/luomu/luomulainsaadanto>. Luettu: 8.4.2023.

Osuuspankki 2023a. Yritysmuodot vertailussa – Miten valita yritykselle paras yhtiömuoto? Luettavissa: <https://www.op.fi/yritykset/asiakkuus/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot-vertailussa>. Luettu: 1.4.2023.

Osuuspankki 2023b. Yritysten riskienhallinta ja analyysi. Luettavissa: <https://www.op.fi/yritykset/asiakkuus/yrityksen-talouselinnyys/yrityksen-riskienhallinta/yritysten-riskienhallinta-ja-analyysi>. Luettu: 26.3.2023.

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto 2023. Kotimaan myyntitilastot. Luettavissa: <https://panimo-liitto.fi/tilastot/myyntitilastot/>. Luettu: 1.4.2023.

Päällysaho, M., Leino, K. & Saario, M. 2018. Update of wine packaging LCA – Final report Alko Oy. Luettavissa: https://www.alko.fi/INTERSHOP/static/WFS/Alko-OnlineShop-Site/-/Alko-OnlineShop/fi_FI/Tavarantoimittajille/Muut/EN/Alko%20wine%20packaging%20LCA%20update_final%20report.pdf. Luettu: 15.3.2023.

Railas, L. 2020. Incoterms 2020. Kauppakamari. Helsinki. E-kirja. Luettu 24.4.2023.

Raitio, J. 2013. Eurooppaoikeus ja sisämarkkinat. 3. uudistettu painos. Alma Talent. Helsinki. E-kirja. Luettu: 24.2.2023.

Rienecker, L., Jorgensen, P. & Skov, S. 2015. The good paper – A handbook for writing papers in higher education. Samfundslitteratur. Denmark. E-kirja. Luettu: 8.4.2023.

Sandvik, B. & Sisula-Tulokas, L. 2013. Kansainvälinen kauppalaki. Helsingin kamari. Helsinki. E-kirja. Luettu: 15.4.2023.

Sjöland, C., Vernerback, C., Sundqvist, M. & Hägglund, T. Ecogain. 2021. Report on soil health and biodiversity. Luettavissa: https://www.alko.fi/INTERSHOP/static/WFS/Alko-OnlineShop-Site/-/Alko-OnlineShop/fi_FI/pdf_t/Muut%20pdf_t/report-on-soil-health-and-biodiversity-ecogain-2021.pdf. Luettu: 26.2.2023.

Sometek. s.a. Infografiikka on kaunista tietoa. Luettavissa: <https://sometek.fi/infografiikka-on-kaunista-tietoa/>. Luettu: 14.4.2023.

The Brewers of Europe 2022. European beer trends. Statistics report. 2022 Edition. Luettavissa: <https://brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2022/european-beer-trends-2022.pdf>. Luettu: 25.3.2023.

Tulli 2023. Tietoa tullista. Luettavissa: <https://tulli.fi/tietoa-tullista>. Luettu: 24.1.2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2023. EU:n sisämarkkinat – opas viranomaisille. Luettavissa: https://tem.fi/documents/1410877/2852125/TEM_sisamarkkinaopas_10_12-pe.pdf/042d6358-5b08-41ca-9529-e26fe697f1bf/TEM_sisamarkkinaopas_10_12-pe.pdf?t=1465372525000. Luettu: 1.4.2023.

Uusyrittäjäkeskus 2022. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. Luettavissa: https://uusyrityskeskus.fi/wp-content/uploads/2022/02/Uusyrittäjäkeskus_Perustamisopas_alkavalle_yrittäjälle_2022.pdf. Luettu: 22.3.2023.

Uusyrittäjäkeskus 2023a. Liikeidea. Luettavissa: <https://uusyrityskeskus.fi/yrityksen-suunnittelu/liikeidea/>. Luettu: 1.4.2023.

Uusyrittäjäkeskus 2023b. Yrityksen rahoitus. Luettavissa: <https://uusyrityskeskus.fi/yrityksen-perustaminen/yrityksen-rahoitus/>. Luettu: 12.4.2023

Valtiovarainministeriö 2023. Arvonlisäverotus. Luettavissa: <https://vm.fi/verotus/arvonlisaverotus>. Luettu: 1.3.2023.

Valvira 2018a. Alkoholituoterekisterin käyttöohje. Luettavissa: <https://www.valvira.fi/documents/14444/0/tuoterekisteriohje.pdf/658d1652-e648-4ecf-86bc-07b6b3a9a699>. Luettu: 29.1.2023.

Valvira 2018b. Anniskelu-/vähittäismyyntiluvan haltijan maahantuomien alkoholijuomien raportointi. Luettavissa: https://www.valvira.fi/documents/14444/189038/raportointi_maahantuonti.pdf/44bb202e-d7c7-4889-b2ef-d5992d93e579. Luettu: 18.12.2022.

Valvira 2018c. Maahantuonti anniskelua tai vähittäismyyntiä varten. Luettavissa: https://www.valvira.fi/alkoholi/alkoholin_maahantuonti_ja_maastavienti/maahantuonti_anniskelua_tai_vahittaismyyntia_varten. Luettu: 2.12.2022.

Valvira 2020a. Alkoholijuomien valvonta. Luettavissa: https://www.valvira.fi/alkoholi/alkoholijuomien_valvonta. Luettu: 6.2.2023.

Valvira 2020b. Alkoholien maahantuonti ja maastavienti. Luettavissa: https://www.valvira.fi/alkoholi/alkoholin_maahantuonti_ja_maastavienti. Luettu: 2.12.2022.

Valvira 2022a. Alkoholien vähittäismyynti. Luettavissa: <https://www.valvira.fi/alkoholi/vahittaismyynti>. Luettu: 26.1.2023.

Valvira 2022b. Alkoholijuomien pakkausmerkinnät. Luettavissa: <https://www.valvira.fi/documents/14444/189208/pakkausmerkintaohje.pdf/970a66c8-9afc-41db-b48b-5c8779302c48>. Luettu: 7.2.2023.

Valvira 2022c. Alkoholijuomien tukkumyyntiluvan hakeminen. Luettavissa: https://www.valvira.fi/alkoholi/alkoholin_tukkumyynti/alkoholijuomien_tukkumyyntiluvan_hakeminen. Luettu: 3.3.2023.

Valvira 2022d. Alkoholijuomien varaston ja valmistustilan vaatimukset. Luettavissa: https://www.valvira.fi/documents/14444/189244/elintarvikehuoneiston_vaatimukset.pdf/5d5a3c73-b76a-4566-b447-233a681e8027. Luettu: 25.2.2023.

Valvira 2022e. Valvira. Luettavissa: <https://www.valvira.fi/valvira>. Luettu: 29.1.2023.

Valvira 2022f. Viinien pakkausmerkinnät. Luettavissa: https://www.valvira.fi/documents/14444/189208/viinien_pakkausmerkinnat.pdf/877c7981-e30b-4fa2-bf5e-7c688afee933. Luettu: 24.2.2023.

Valvira 2023. Alkoholit. Luettavissa: <https://www.valvira.fi/alkoholi>. Luettu: 16.1.2023.

Vero 2020. Mitä valmisteverot ovat? Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/valmisteverotus/mita-valmisteverot-ovat/>. Luettu: 29.1.2023

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2023. Osakeyhtiön perustamisilmoitus. Luettavissa: <https://www.ytj.fi/index/ilmoittaminen/perustamisilmoitus/osakeyhtio.html>. Luettu: 25.2.2023.

Yrittäjät 2023. Osakeyhtiö. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/yrittajaksi-ryhtyminen/yritysmuodot/osakeyhtio/>. Luettu: 23.2.2023.

Liitteet

Liite 1. Alkoholin maahantuontiyrityksen perustamisopas

ALKOHOLIN MAAHANTUONTIYRITYKSEN PERUSTAMISOPAS

EMMI KOSKINEN

Sisällys

Alkusanat	1
Yrityksen perustaminen	2
Pääoma	2
Verkostoituminen	3
Maahantuontisopimus	4
Tullin sisäkaupan INTRASTAT-järjestelmä.....	5
Alkoholituoterekisteri	7
Pakkausmerkinnät	8
Viinien pakkausmerkinnät	10
Luomutuotteiden valvonta	12
Varastointi	14
Aloittamisen kustannukset	15
Aikataulutus	16
Tärkeitä nettisivuja	17

Alkusanat

Tämä opas on tehty alkoholin maahantuontiyrityksen perustamisesta kiinnostuneille henkilöille tai yrittäjille, jotka ovat miettineet maahantuonnin aloittamista, joko omaa ravintolatoimintaa varten tai tukkumyynti mielessä.

Maahantuomalla itse alkoholijuomat anniskelua varten, pystytään erottumaan muista toimijoista erilaisilla tuotteilla. Kattavalla verkostoitumisella voidaan löytää uusia toimijoita ja kehittää ravintoloiden juomatuotteita entisestään.

Opas on koottu lähdekirjallisuuden sekä asiantuntijahaastattelun avulla.

Siihen on koottu tarvittava tieto maahantuonnin aloittamiseen liittyvistä viranomais määräyksistä ja lainsäädännöistä.

Yrityksen perustaminen

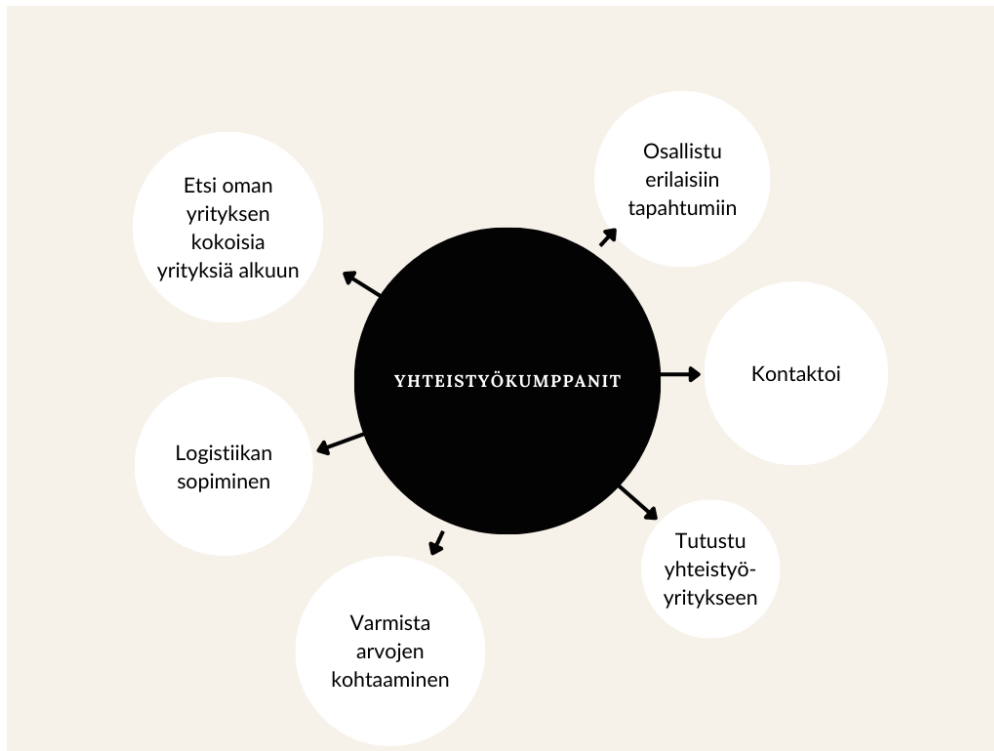
Pääoma

Maahantuonnissa ja myyntierien os-
toissa tulee huomioida, että tilattavat
alkoholierät maksetaan aina etukäteen,
eivätkä viinit lähde toimitukseen tuotta-
jalta, ennen kuin maksu on suoritettu.
Näin ollen toimijalla tulee olla pää-
omaa, jolla ostaa ensimmäiset alkoho-
lierät, ennen kuin varsinainen myynti
tuotteiden saapuessa päästään aloitta-
maan.

Euroopan sisällä tehtävissä kaupoissa
tuotteiden saapuminen on ennustetta-
vissa, mutta esimerkiksi Euroopan ul-
kopuolelta tuotavat alkoholijuomat voi-
vat jäädä tulliin pitkäksi aikaa odot-
tamaan, mikäli tarvittavia lomakkeita ja
ilmoituksia ei ole jätetty. Huolellinen al-
kutyö ja tarkasti sovitut kuljetukset aut-
tavat maahantuojaa saamaan tuotteen
markkinoille nopeammin.

***Kun tarvittavat lupahakemukset on
käsitelty viranomaisten toimesta ja
yritys on saanut myönteiset päätök-
set, voidaan maahantuontitoiminta
aloittaa.***

Verkostoituminen

Uuden maahantuojan kannattaa lähteä etsimään yhteistyökumppaneita ja mahdollisia alkoholijuomien tuottajia erilaisista tapahtumista.

Prowein on ympäri maailmaa järjestettävä tapahtuma, jossa eri viinien valmistajat ja potentiaaliset maahantuojat kohtaavat. Euroopassa Prowein-messut järjestetään Düsseldorfissa. Messualue koostuu monista messuhalleista, joissa on yhteensä 5000–6000 näytteilleasettajaa. Etukäteen on mahdollista tutustua tapahtumassa esillä oleviin tuottajiin ja sopia tapaaminen, mikäli molemmat ovat kiinnostuneita yhteistyöstä. Oluiden valmistajia puolestaan kannattaa lähestyä oluttapahtumissa, joissa on muiden maiden eri panimoiden edustajia esittelemässä tuotteitaan.

Yhteistyökumppaneiksi yrityksen kannattaa valita suurin piirtein oman yrityksenä kokoisia alkoholijuomia valmistavia yrityksiä. Jos perustettava maahantuonti yritys on esimerkiksi pieni ravintola, joka haluaa aloittaa alkoholijuomien maahantuonnin anniskelua varten, kannattaa tämän lähestyä Euroopan pientuottajia. Alkoholituotteiden lopullinen myyntitarkoitus vaikuttaa suuresti siihen, minikälaisten yritysten kanssa yhteistyön tekeminen on kannattavaa. Yhteistyökumppaneiden taustoja

on tärkeä selvittää ennen yhteistyön aloittamista ja heidän kanssaan kannattaa käydä läpi tuotantoprosessi ja yrityksen arvot, jotta yhteistyössä säilyy luottamus.

Mistä maasta, millä tavalla tuotettuja ja minkä tyyppisiä tuotteita halutaan maahantuoda, on tärkeää miettiä jo yrityksen perustamisvaiheessa. Näissä päätöksissä yritystä auttaa huolellinen taustatyö ja kilpailija-analyysi. Erottautumisessa muista samankaltaista tuotetta tarjoavista yrityksistä, voidaan miettiä esimerkiksi maahantuontia pienemmistä, ei niin tunnetuista tuotantomaista tai tehdä yhteistyötä uusien valmistajien kanssa.

Maahantuontisopimus

Sopivan yhteistyökumppanin löydettyä, aloitetaan sopimusneuvottelut, jossa pyritään molempia osapuolia hyödyttävään ratkaisuun. Neuvotteluiden jälkeen tehdään kauppasopimus (maahantuontisopimus), johon kirjataan mahdollisimman tarkasti kummankin osapuolen vastuut sekä ostettavaa tuotetta tai tuotteita koskevat ehdot. Näin varmistetaan, että kauppa toteutuu sovitun mukaisesti ja mikäli näin ei tapahdu, sopimusta rikkova osapuoli on velvollinen korvaamaan toiselle tuottamansa vahingon.

Sopimukseen kirjattavia asioita

1. Logistiikka
2. Toimitusajat
3. Tuotemäärät
4. Hinta
5. Laadun tarkkailu (kuka vastaa, mikäli tuotteen laatu ei vastaa luvattua)

Tullin sisäkaupan INTRASTAT-järjestelmä

Sisäkaupan tilastoinnissa käytetään INTRASTAT-järjestelmää, jonka tarkoituksena on pitää yllä tilastoa, miten paljon sisäkaupassa liikkuu tavaraa jäsenmaiden välillä. Tilastoilmoitus on tehtävä joka kuukausi, vaikkei yrityksellä olisikaan ollut lainkaan tuontia tai vientiä. Tällöin jätetään nollailmoitus. Ilmoituksen viimeisen jättöpäivän voi tarkistaa tullin sivuilta, mutta se sijoittuu jokaisen kuukauden puoleen väliin 13. ja 15. päivän tienoille. EU-lainsäädännön mukaan, Intrastat-ilmoitusvelvollisuus alkaa, kun kaupan arvo on yli kynnysarvorajan. Vuonna 2023 raja on 800 000 € tuonnissa.

INTRASTAT-palveluun kirjaututaan tullin nettisivuilla ja vain tiedonantovelvolliset yritykset voivat kirjautua palveluun. Tätä varten asiamiehen täytyy olla rekisteröitynyt Tullin asiakasrekisteriin ja ilmoituksen tekoa varten tarvitaan myös sähköinen valtuutus Suomi.fi:n valtuudet-palvelusta. Palveluun tunnistaudutaan henkilökohtaisella tunnistusvälineellä, kuten pankkitunnuksilla, mobiilivarmennteella tai varmennekortilla. Ilmoituksessa annetaan sekä ilmoituskohtaisia tietoja että nimikekohtaisia tietoja. Ilmoituskohtaisissa tiedoissa eli otsikkotiedoissa ilmoitetaan perustiedot eli alv-tunnus, tilastokuukausi (miltä ajalta tehdään ilmoitus) ja suunta, eli tuodaanko vai viedäänkö.

Nimikekohtaiset tiedot eli rivitiedot täytetään nimike-erittäin. Nimike-erät voidaan lisätä järjestelmään joko kerralla ilmoituksen jättöpäivänä tai päivittäin tallentaa järjestelmään, jolloin ilmoitus ai-noastaan lähetetään eteenpäin määräaikaan mennessä. Tuonnin lähetysmaa ja alkuperämaa ovat nimikerivikohtaisia tietoja. Lähetysmaa on se jäsenmaa, josta tavara lähetetään Suomeen. Alkuperämaa taas tarkoittaa maata, jossa tavara on valmistettu tai tuotettu ja se voi olla myös EU:n ulko-puolinen maa. Muita nimikerivikohtaisia tietoja ovat liiketoiminnan luonne, jonka järjestelmä antaa oletuksena sitovaksi osto-/myyntitapahtumaksi sekä kuljetusmuoto, jonka oletuksena on merikulje-tus. Lisäksi ilmoitetaan nimike, nettopaino, lisäpaljouden määrä ja laskutusarvo.

Lisäksi maahantuojan täytyy ilmoittaa Valviralle seuraavan kuukauden 18. päivään mennessä maahantuodut tuotteet, näiden litramäärät ja ostohinta euroina. Raportointi tapahtuu sähköisesti.

Alkoholituoterekisteri

Valviran ylläpitämä sähköinen tuoterekisteri on yli 2,8 til-% etyylialkoholia sisältäville alkoholi-juomille tarkoitettu kanava, jota käyttävät tuotteiden maahantuojat, valmistajat, pullottajat ja valmistajat. **Tuotetta ei ole luvallista myydä, ellei sitä ole ilmoitettu rekisteriin.** Rekisteriin tunnukset myöntää Valvira ja tunnusten myöntämisen edellytyksenä on maahantuojana, että viranomaisille on tehty ilmoitus maahantuojana toimimisesta kaupallisessa tarkoituksessa. Kun asiakas hakee käyttäjätunnusta järjestelmään, täytyy hänen ilmoittaa yrityksensä y-tunnus ja nimi, käyttäjätunnusta hakevan toimijan nimi, sähköpostiosoite ja tarve sähköisen tuoterekisterin käytölle.

Kun maahantuoja syöttää tuotteen rekisteriin, täytyy hänen odottaa Valviran hyväksyntää tuotteelle, ennen kuin sen myyminen voidaan aloittaa.

Tuoteilmoituksessa mainittavat tiedot:

1. Rooli, onko tuotteen rekisteriin ilmoittaja sen maahantuoja vai valmistaja
2. Alkuperämaa, eli missä tuote on valmistettu
3. Valmistajan nimi tai elinkeinonharjoittaja, joka on vastuussa tuotteesta
4. Tuotteen etikettimerkinnän mukainen myyntinimi
5. Astiointi, maahantuonnin tapauksessa vaihtoehdoista valitaan ulkomainen tuote- joko kotimaassa tai ulkomailla astioitu.
6. Pakkaustyyppi
7. Nettosisältö
8. Alkoholipitoisuus
9. Luomu, ilmoitetaan vain, mikäli tuote on luonnonmukaisesti tuotettu
10. Laatuluokka, ainoastaan rypäleвиинien kohdalla

Pakkausmerkinnät

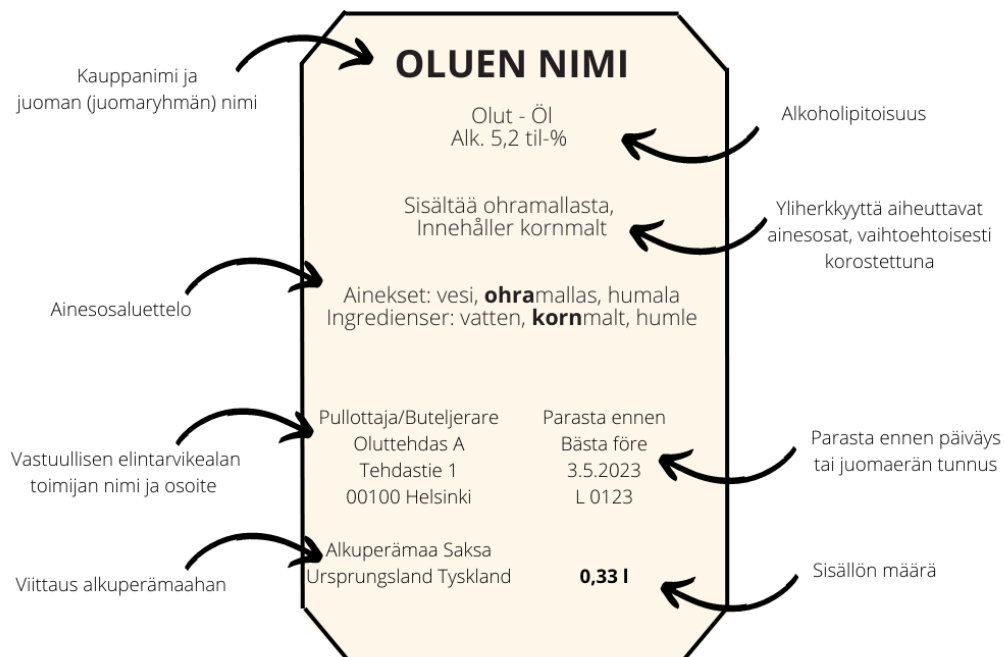
Pakolliset tiedot tuotteesta tulee esittää suoraan myyntipakkauksessa tai etiketissä ja tietojen tulee olla helposti ymmärrettävissä kuluttajalle. Pakkausmerkintöjen selvä merkitseminen on pääasiallisesti alkoholijuoman valmistajalla, mutta myös maahantuojalla, varsinkin, jos maahantuojalla on tilannut valmistajalta nimikkotuotteen.

1. Pakkauksesta tai etiketistä tulee löytyä tuotteen nimi, jolla tarkoitetaan elintarvikkeen virallista nimeä. Mikäli juomalla ei ole virallista nimeä, voidaan siitä käyttää sen vakiintunutta nimeä. Juoman nimi ei ole sama kuin sen kaupp nimi tai tavaramerkki. Juoman nimen tarkoituksena on kertoa kuluttajalle, min-kälaisen tuotteen hän on ostamassa, eikä nimi saa johtaa ostajaa harhaan.
2. Pakkauksesta tulee löytyä sisällön määrä ja tuotteen viimeinen käyttöajan-kohta tai vähimmäissäilyvyysaika. Sisällön määrä voidaan ilmoittaa joko lit-roina, senttilitroina tai millilitroina. Parasta ennen -päiväys ilmoitetaan alle 10 til-% alkoholia sisältävien juomien pakkausmerkinnöissä. Mikäli tuote säilyy pidempään kuin kolme kuukautta, voidaan sen säilyvyys ilmoittaa kuukauden tai vuoden tarkkuudella. Esimerkiksi viinien ja kuohuviinien kohdalla ei tarvitse ilmoittaa parasta ennen -päiväystä.
3. Pakkauksessa on ilmoitettava alkoholijuoman alkuperämaa, mikäli pakkaus voi muutoin johtaa kuluttajaa harhaan. Myös pääainesosa on ilmoitettava, mi-käli sen alkuperämaa on eri, kuin juoman itsessään. Pääainesosalla tarkoite-taan sellaista ainesosaa, jonka osuus tuotteesta on yli 50 prosenttia.
4. Pakkauksessa täytyy näkyä, mikäli tuote vaatii erityisiä säilytysolosuhteita, ku-ten kylmäsäilytystä. Pakkaukseen tulee merkitä myös sen alkoholipitoisuus enintään yhden desimaalin tarkkuudella.
5. Pakkauksesta tulee löytyä tiedot elintarvikealan toimijasta tai hänen toimi-nimestään sekä osoite. Elintarvikealan toimija, on toimija, jonka nimellä elin-tarviketta myydään. Tämä toimija on vastuussa elintarviketiedoista ja hänen tehtävänä on varmistaa, että elintarvikkeesta löytyy tarvittavat elintarviketie-dot ja ne on ilmoitettu oikein lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Toimija voi olla valmistaja tai valmistuttaja, pullottaja tai myyjä. Mikäli rooli voi

johdattaa kuluttajaa harhaan, täytyy se ilmoittaa pakkauksessa. Eu-alueella valmistetuissa juomissa riittää pääsääntöisesti alkoholijuoman valmistajan tiedot, mutta mikäli maahantuojat/tukkumyyjät haluaa pakkaukseen lisätä suomenkielisiä tietoja, täytyy hänen lisätä siihen oma nimensä ja osoitetiedot.

6. Alkoholijuoma pakkauksessa ilmoitetaan juoman alkoholipitoisuus. Pitoisuus esitetään enintään yhden desimaalin tarkkuudella ja luvun perään merkitään tunnus tai lyhenne, joka osoittaa sen merkitsevän tilavuusprosenttia. Lisäksi pakkauksiin tulee merkitä juoman- sekä pullotuserän tunnus.

Mallietiketti

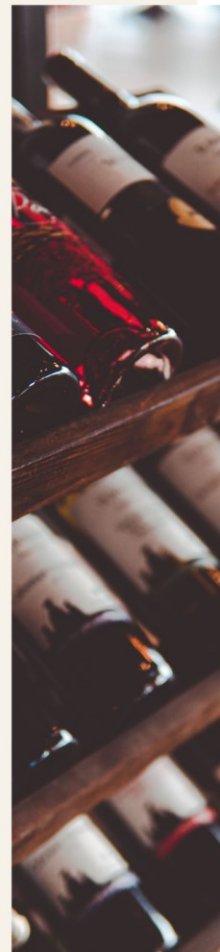

Viinien pakkausmerkinnät

Viinien pakkausmerkinnät on jaettu pakollisiin ja vapaaehtoiisiin merkintöihin. Pakolliset merkinnät on määrätty viinin perusasetuksen 1308/2013 mukaan. Pakollisia merkintöjä ovat:

Viinien pakkausmerkinnät:

1. Rypäletuotteen luokka (mm. viini, kuohuviini tai väkevä viini), tähän poikkeuksena ovat maantieteellisen merkinnän tai suojatun alkuperänimityksen omaavat tuotteet, joista tulee näkyä joko "suojattu maantieteellinen merkintä" tai "suojattu maantieteellinen merkintä" ja näiden nimi.
2. Todellinen alkoholipitoisuus ilmoitettuna tilavuusprosentteina ja maininta viinin lähtöpaikasta.
3. Tuotteen pullottajan nimi ja osoite sekä maininta "pullottaja" tai "pullottanut". Tuotteen ollessa kuohuviini mainitaan valmistajan tai myyjän nimi ja osoite sekä mainitaan "tuottaja" tai "myyjä".
4. Jos viini on tuotu kolmannelle maalle, mainitaan maahantuojana.
5. Merkinnät yliherkkyyttä aiheuttavista ainesosista. Sisällön määrä joko litroina, senttilitroina tai millilitroina ilmoitettuna. Maininta sokeripitoisuudesta, jos kyseessä on kuohuviini.
6. Elintarvike-erän tunnus ilmoitettuna niin, että sen perusteella voidaan tunnistaa erä, johon elintarvike kuuluu.
7. Ravintoarvoilmoitus joko tuotteessa tai sähköisessä muodossa, jolloin tuotteeseen merkitään vain energiasisältö ja tunnus E ilmoitamaan tätä.
8. Ainesosaluettelo, joka voidaan ilmoittaa sähköisessä muodossa kokonaan ja tästä vain ilmoitetaan pakkauksessa.
9. Vähimmäissäilyvyysaika alle 10 til-% sisältävissä rypäletuotteissa, joille on tehty alkoholin poistamiskäsittely.

Vapaaehtoisia merkintöjä ovat satovuosi, rypälelajikkeiden nimet, sokeripitoisuus (pois luettuna kuohuviinit) ja tuotanto menetelmät, kuten kypsytetty tai käytetty.

Pakkauksista tulee löytyä tuotteen pullottaja tai valmistaja, kolmansista maista tuoduista tuotteista niiden maahantuojat. Yliherkkyyttä aiheuttavat ainesosat tulee näkyä sekä viineistä että muista alkoholijuomista, mikäli alkoholijuomat myydään Alkon kautta. Mikäli alkoholijuomat on maahantuotu ravintolassa anniskelua varten, yliherkkyyttä aiheuttavia ainesosia ei tarvitse merkitä. Merkinnät tulee esittää kuluttajalle sekä suomeksi että ruotsiksi. Tällaisia aineita ovat rikkioksidi ja sulfitti, mikäli niiden pitoisuus on yli 10 mg/kg, kirkastamiseen käytetty kananmunavalkuaisen proteiinit tai maidon kaseiiniproteiini. Ainesosat merkitään muodossa ”sisältää sulfittia”. Merkinnät tulee ilmoittaa yhteisön virallisella kielellä, jotta nämä ovat helposti ymmärrettävissä kuluttajalle. Suomessa tämä tarkoittaa ilmoittamista sekä suomen että ruotsin kielellä, johtuen kaksikielisyydestä.

Luomutuotteiden valvonta

Mikäli toimija tuo maahan luomumerkinnällä varustettuja luonnonmukaisesti tuotettuja alkoholijuomia, täytyy hänen ilmoittautua luomuvalvontajärjestelmään Valviran nettisivuilta löytyvät lomakkeen kautta. Järjestelmään voi ilmoittautua vain sellainen toimija, jolla on Valviran myöntämä tukkumyynti- tai maahantuontilupa. Ilmoittautuminen täytyy tehdä ennen toiminnan aloittamista ja se tehdään kirjallisesti. Ilmoituksessa ilmoitetaan perustietojen lisäksi toiminnan luonne (maahantuonti, tukkumyynti, varastointi). Lomake löytyy Valviran nettisivuilta.

Ilmoitukseen liitetään myös luomusuunnitelma, jossa kuvataan, minkälaista luomutoimintaa yrityksellä on ja missä sitä harjoitetaan. Lisäksi selvitetään, miten yritys aikoo varmistaa, että luomusäädöksiä noudatetaan jokaisessa tuotteen valmistus- ja jakeluvaiheessa. Suunnitelma voidaan liittää osaksi omavalvontasuunnitelmaa. Ilmoituksessa yrittäjä sitoutuu noudattamaan annettuja säädöksiä, luomuasetusta ja sen nojalla annettuja asetuksia. Ilmoituksen jälkeen Valvira tekee alkutarkastuksen tiloissa, jossa tarkastetaan säädösten tähtyminen. Tarkastus tehdään ennen tuotteiden myynnin aloittamista.

TARKASTUKSESSA

SELVITETÄÄN:

1. Kuinka luomutuotteet pidetään erillään tavanomaisesti valmistetuista tuotteista koko tuotteen valmistuksen ja myynnin aikana
2. Tukkumyyjien todistukset tuotteiden myyjien/maahantuojien sekä valmistajien kuulumisesta valvontajärjestelmään
3. Ajantasaiset varastotiedot luomutuotteiden sijainnista ja määristä (varastokirjanpito)
4. Tuotteiden koostumus ja jäljitettävyys
5. Pakkausmerkinnät ja kuljetusasiakirjat

Kun tarkastus on suoritettu ja hyväksytty, toimija saa sertifikaatin, joka kertoo kuulumisesta luomutuotantojärjestelmään. Sertifikaatit julkaistaan julkisesti EU:n ylläpitämään sähköiseen järjestelmään (Traces NT).

Maahantuoja vastaa, että kulutukseen luovutetut juomat vastaavat laadultaan ja koostumukseltaan säännösten mukaisia. Valvira valvoo tämän toteutumista ja viranomaiset tekevät säännöllisiä tarkastuksia tiloissa. Tukkumyyjien kohdalla tarkastuksia tehdään noin joka toinen vuosi, tarkastus voidaan tehdä joko ennalta sovittuna ajankohtana tai yllättäen. Kun luomutuotteita lisätään tuoterekisteriin, täytyy siitä mainita tuotetta lisättäessä.

Mikäli tuote ei vastaa säädöksiä, voi Valvira velvoittaa sen poistamista myynnistä. Ehtojen noudattamatta jättäminen voi johtaa pysyvästi lupien menettämiseen, mikäli luvanhaltija menettää luotettavuuden viranomaisten näkökulmasta. Säädösten rikkomisesta voidaan määrät seuraamusmaksu, joka voi olla vähintään 300 euroa ja enintään 5 000 euroa. Maksun suuruus määräytyy rikkomuksen suuruudesta ja sen toistuvuudesta.

Luonnonmukaisten alkoholituotteiden maahantuonti tukkumyyntiä varten vaati maahantuojalta hyvää pohjatyötä tuotteiden valmistustavoista ja niiden ympäristöystävällisyydestä. Esimerkiksi Alkossa myytävien tuotteiden tuotetietolappuun merkitään kuluttajalle tietoa kyseisen tuotteen ympäristöystävällisestä valmistustavasta ja tällöin maahantuojan täytyy ilmoittaa tuotteesta tarvittavat tiedot hakiessaan omaa tuotettaan Alkon valikoimaan myyntiin. Tällaisia merkintöjä ovat biodynaamisesti tuotettu viini, hiilineutraalisuus, kestävän kehityksen sertifiointi, luomu, ympäristöystävällinen pakkaus ja vegaaninen viini.

Hiilineutraalin tuotteen jokaisessa tuotannon vaiheessa on vähennetty päästöjen määrää ja tämän merkinnän saaneet tuotteet ovat valmistajilta, joilla on jokin kansainvälisesti hyväksytyistä hiilineutraalisuussertifikaateista. Ympäristövastuullisen pakkausmerkinnän saavat tuotteet, jonka pakkausmateriaali on alkuperäsertifioitua kierrätysmateriaalia tai ympäristösertifioitua. Lisäksi merkinnöissä huomioidaan pakkauksen paino. Vegaanisen tuotteen valmistuksessa ei ole missään tuotantovaiheessa käytetty mitään eläinperäistä ainetta.

Varastointi

Maahantuodut alkoholijuomat varastoidaan arvonlisäverottomassa varastossa. Verottomalle varastolle luvan myöntää paikallinen verovirasto. Varastointia valvotaan viranomaisten toimesta ja toimijan ilmoittaessa uudesta elintarvikevarastosta, tehdään varastoon automaattisesti tarkastus, jotta sen lainvoimaisuus voidaan todeta.

Varaston ominaisuuksissa on otettava huomioon, ettei elintarvikkeiden turvallisuus saa vaarantua. Sen varustuksessa, suunnittelussa ja kunnossapidossa täytyy huomioida varastoitujen raaka-ainesten, tässä tapauksessa alkoholijuomien, suojaus saastumiselta ja haitalliselta huononemiselta. Varasto täytyy pystyä puhdistaa hygieenisesti helposti ja siivousvälineet on pidettävä erillään huoneistosta, jossa elintarvikkeita säilytetään.

Mikäli varastossa on tuotteita, jotka vaativat kylmäsäilytystä, tulee tämän olla lämpötilavalvottu ja asianmukainen. Kaikkien alkoholijuomien varastoinnissa kannattaa kuitenkin huomioida lämpötilat, vaikkei niille erikseen säädöksiä olisikaan. Korkea lämpötila tai vastaavasti pakkasen vaikuttavat juomien säilymiseen. Erilaiset tuhoeläimet tai myrkylliset aineet eivät saa päästä kosketuksiin alkoholijuomien kanssa ja ilmanvaihdon täytyy toimia niin, ettei hometta pääse kertymään tuotteiden pinnoille.

Alkoholijuomien varastointia täytyy valvoa tarkasti ja varastotiloihin on estettävä asiattomien pääsy. Ovien lukitseminen on riittävä keino, mutta kulunvalvontaa voidaan tehostaa muun muassa valvontakameroilla. Kuljetukseen voidaan käyttää vain sellaisia välineitä, jotka voidaan tehokkaasti puhdistaa ja näiden pintamateriaalit tulee valita niin, että niiden puhdistus on helppoa, esimerkiksi teräspinnat.

Mikäli maahantuojaja vuokraa varastopaikan ulkopuoliselta toimijalta, tulee hänen huomioida varastokustannukset. Monissa tapauksissa yhdestä lavapaikasta maksetaan kiinteä hinta, oli varastosäilytyksessä mikä määrä tahansa tuotteita. Tämän vuoksi varastonkierrosta huolehtiminen on taloudellisesti tärkeää.

Aloittamisen kustannukset

Yritystoiminnan aloittamisessa täytyy aina laskea sekä kannattavuutta että kartoittaa aloittamiseen liittyviä kuluja, jotta saadaan kuva tarvittavan pääoman määrästä. Oppaassa esitetään suuntaa antavia esimerkkejä kulueristä, mutta näihin vaikuttavat paljon myös maahantuotava tuote sekä sen alkuperämaa. Viranomaiskulut on esitetty vuonna 2023 voimassa olevien maksujen suuruksien mukaan.

MAKSUT:

- Yrityksen perustaminen sähköisesti **240€**
- Yrityksen perustaminen paperilomakkeella **380€**
- Anniskelulupa **1120€**
- Vähittäismyyntilupa **780€**
- Vähittäismyyntilupa, jos yrityksellä on jo anniskelulupa **390€**
- Varaston vuokra **1 000-1 500€**
- Tuotteiden osto **1 800- 2 500€** / tuote, huomioidaan, että kertaostot yhdestä tuotteesta ovat suuret

Aikataulus

Maahantuontiyrityksen perustaminen ja maahantuonnin aloittaminen kestää nopeimmillaan puolesta vuodesta kahdeksaan kuukauteen, riippuen hakemusten käsittelynopeudesta sekä logistisista järjestelyistä ja varaston saatavuudesta. Aikatauluun vaikuttaa myös yrittäjän aktiivisuus ja aiemmat kontaktit ulkomaisiin tuottajiin. Mikäli yhteistyötä aletaan rakentamaan ensimmäisenä ennestään tuntemattomien tuottajien kanssa, joudutaan taustatyötä tehdä enemmän ja maahantuonnin aloittaminen kestää kauemmin.

Tuotteiden tulo Suomeen kestää noin 4 viikkoa Euroopan sisällä, riippuen, tulevatko tuotteet mistä lähtömaasta ja miltä tuotantoalueelta. Tuoterekisterien käsittelyajat riippuvat paljon vuodenajasta (myynti voidaan aloittaa vasta, kun tuote on rekisteröity). Alle on koostettu eri vaiheiden aikatauluja, mikäli käsittelyajat ovat optimaaliset. Käsittelyajat voivat olla pidempiä tai vaihtoehtoisesti käsittely voi tapahtua nopeammin, riippuen käsittelyjonoista.

Tärkeitä nettisivuja

www.valvira.fi

- Ilmoitus toimimisesta maahantuojana -lomake
- Kuukausittainen maahantuontiraportti -lomake
- Tukkumyyntilupahakemus
- Ilmoittautuminen luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään -lomake

www.tulli.fi

- INTRASTAT-järjestelmä

www.avi.fi

- Anniskelulupa
- Alkoholin vähittäismyyntilupa

Liite 2. Haastattelukysymykset

Haastattelukysymykset:

Mikäli aikoo perustaa uuden maahantuontiyrityksen tai päättää alkaa ravintolana tuomaan itse alkoholijuomia anniskeluun, mistä tulee aloittaa?

Miten lähteä kontaktoimaan Euroopan alkoholijuomien tuottajia ja solmia yhteistyö?

Miten alkoholituotteiden kuljetus hoidetaan ja missä viinit varastoidaan?
- Varasto vaatimukset?

Miten maahantuontia voitaisiin toteuttaa vastuullisemmin?
- Miten yhteistyökumppaneiden vastuullisuus selvitetään?

Jos yritys päätetään perustaa heti ja aloittaa maahantuominen, minkälaisella aikataululla toiminta voitaisiin aloittaa?

Kuinka paljon arvioisit aloituskustannusten olevan?

Minkälainen vastuu todellisuudessa on maahantuojalla pakkausmerkinnöistä?

Liite 3. Liiketoimintasuunnitelman malli**LTS - MALLI****1 Tiivistelmä****2 Johdanto****3 Lähtökohtatilanne**

- Yritystoiminnan taustat ja motiivit
- Toimeenpanijat
- Voimavarat - taloudelliset, henkiset, fyysiset, sosiaaliset

4 Toimiala-analyysi

- Ravintola-alan markkina-analyysi
- hlökunta määrä, palkkaus
- Säännöt - lait ja asetukset
- Ravintolaliiketoiminnan hinnat ja vuokrat

5 Strategiset ratkaisut, liikeidea ja tavoitteet

- Toiminta-ajatus
- Arvot - sisäiset / ulkoiset - henkilöstö, asiakkaat
- Visio - tulos, kannattavuus, vakavaraisuus
- Strategiat - asiakas, tuote, markkinointi
- Liikeidea - mitä, kenelle, miten, imago
- Tavoitteet, 1–3 vuotta

6 Kohderyhmä- ja kilpailutilanneanalyysi

- Kohdeasiakkaat - kuvaus, tilastoja
- Kysyntä - tilastoja
- Kilpailu - SWOT tai tarkempi kuvaus

7 Tuotepalvelupaketti

- Juomatuote
- Ruokatuote
- Palvelutuote
- Hinnoittelu
- Tuotekehitys
-

8 Fyysisten tilojen suunnittelu

- Liikepaikan sijainti ja koko
- Liikepaikan hinta ja kustannukset

- Koneet ja laitteet
- Tilankäyttö ja sisustus

9 Markkinointiviestintäsuunnitelma

- Suhdetoiminta
- Mainonta
- Myynninedistäminen
- Myyntityö ja asiakaspalveluprosessi
- Avasuunnitelma (6kk + budjetti)

10 Organisaatio

- Henkilöstösuunnitelma
- Työntekijän kuvaus
- Miehitysuunnitelma ja henkilöstökulut
- Henkilöstön kehitys ja seuranta
- Työhyvinvointi ja motivaatio
- Sidosryhmät

11 Taloussuunnitelma

- Suunnittelulaskelmat
 - o pääoman tarve
 - o myyntiennuste
 - o tulosenuste
 - o rahoitus
- Rahoitus ja lainojen maksu
- Talouden seurantasuunnitelma

12 Riskianalyysi

- Liikeriskit
- Vahinkoriskit
- Riskien hallinta

13 SWOT-analyysi

14 Exit plan

15 Yhteenveto / johtopäätökset